

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสสอง ปี 2559

Social Situation and Outlook

ISSN 1950-1824

ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 เดือนสิงหาคม 2559

ประเด็นหลัก

- การจ้างงานในไตรมาสสองของปี 2559 ลดลงร้อยละ 0.9 โดยภาคเกษตรลดลงร้อยละ 6.2 เนื่องจากแรงงานส่วนหนึ่งอยู่ระหว่างรอฤดูกาลเพาะปลูกที่เหมาะสม ส่วนภาคนอกเกษตรยังคงมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 1.4 เป็นการเพิ่มขึ้นในสาขาการก่อสร้าง โรงแรมและภัตตาคาร การขนส่งและจัดเก็บสินค้า ร้อยละ 5.4 4.0 และ 0.9 ตามลำดับ แต่สาขาการผลิตมีการจ้างงานที่ลดลงร้อยละ 1.7 การว่างงานในไตรมาสสองเท่ากับร้อยละ 1.08 ส่วนการทำงานต่ำระดับเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.9 มีจำนวนผู้ว่างงานแฝงเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.9 ค่าจ้างแรงงานโดยรวมยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังโรคที่แพร่ระบาดในช่วงฤดูฝนซึ่งพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ได้แก่ โรคปอดอักเสบ โรคไข้หวัดใหญ่ และโรคมือ เท้า ปาก ซึ่งพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่า คนไทยมีความสุขแต่ต้องเฝ้าระวังการฆ่าตัวตายที่มีอัตราเพิ่มขึ้น
- คดีอาญาโดยรวมในไตรมาสสองของปี 2559 ลดลงร้อยละ 14.6 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 โดยคดียาเสพติด คดีชีวิตร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รับแจ้งลดลงร้อยละ 11.3 18.9 และ 29.4 ตามลำดับ ในส่วนของคดีข่มขืนและคดีการพนัน แม้ลดลงร้อยละ 19.4 และ 28.1 แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางเพศและการพนันอย่างต่อเนื่อง
- การจัดการปัญหายาเสพติดควรเน้นการป้องกันโดยใช้กลไกประชารัฐควบคู่กับการปราบปราม การใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่เพื่อการแก้ไขปัญหาด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และสลายโครงสร้างปัญหา พร้อมเปิดโอกาสให้บุคคลที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติดให้ละเลิกพฤติกรรมด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศปลายทาง ต้นทาง และประเทศทางผ่านของยาเสพติด
- อุบัติเหตุจากรถทางบกลดลงร้อยละ 6.9 มีผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 3.1 เพื่อลดการสูญเสียและแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนควรมีการบริหารจัดการสถานการณ์อุบัติเหตุจากรถทางบกอย่างรอบด้าน โดยการผลักดันให้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนนให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบปฏิญญาโมสโก สร้างวัฒนธรรมการเคารพกฎหมาย และมุ่งเน้นการวิเคราะห์สาเหตุและต้นตอของอุบัติเหตุจากรถทางบก
- ประเทศไทยได้รับการเลื่อนอันดับดีขึ้นอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ 2 Watch List จากการที่ไทยให้ความสำคัญกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ ประกาศเจตนารมณ์และกำหนดนโยบายเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ให้เป็นวาระแห่งชาติ และยังคงมุ่งมั่นดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงและมนุษยธรรม

บทความเรื่อง “การประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย”

การประกอบอาชีพของแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านมาเป็นผู้ค้าขายรายย่อยมากขึ้น ผลสำรวจพบว่าผู้ค้าขายรายย่อยต่างด้าวย้อยละ 40 เป็นเจ้าของกิจการในหลายรูปแบบทั้งเป็นเจ้าของ รับช่วงจากผู้ถือหุ้นโดยตกลงแบ่งผลประโยชน์ การค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวทำให้มีข้อกังวลถึงผลกระทบด้านสุขภาพ ความสะอาดและสุขอนามัย การแพร่ระบาดของโรค ปัญหาอาชญากรรม และการใช้ทรัพยากรและบริการสาธารณะ ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการพิจารณาทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดงานอาชีพสำหรับคนต่างด้าวให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการใช้แรงงานต่างด้าว รวมทั้งประชาสัมพันธ์และรณรงค์ผ่านสื่อเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าวให้กับแรงงานต่างด้าวก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานไทย

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

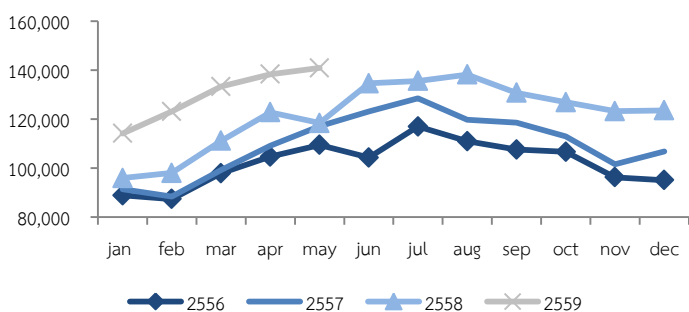
ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสอง ปี 2559

	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)					การเปลี่ยนแปลง (%YOY)									
	2558					2559					2558				
	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	
กำลังแรงงานรวม	38.3	38.4	38.8	38.7	38.5	38.3	38.2	-0.5	-0.1	-0.1	0.4	-0.1	0.1	-0.6	
1. ผู้มีงานทำ	37.6	37.8	38.3	38.4	38.0	37.7	37.4	-0.5	-0.2	-0.2	0.3	-0.2	0.19	-0.9	
(การทำงานเต็มเวลา)*	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	1.2	7.4	2.4	15.0	6.33	4	26.8		
1.1 ภาคเกษตร	11.5	11.7	13.0	12.9	12.3	11.2	11.0	-4.4	-5.8	-3.8	-0.7	-3.6	-2.7	-6.2	
1.2 นอกภาคเกษตร	26.1	26.1	25.3	25.4	25.7	26.5	26.4	1.3	2.6	1.7	0.8	1.6	1.5	1.4	
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.5	6.5	6.4	6.4	6.5	6.4	6.4	1.2	3.0	0.6	-1.0	0.9	-2.2	-1.7	
- ก่อสร้าง	2.5	2.4	2.2	2.0	2.3	2.6	2.6	1.9	2.5	2.4	-4.9	0.6	5.8	5.4	
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.2	6.3	6.1	6.1	6.2	6.4	6.4	-2.6	2.0	-0.2	0.3	-0.1	2.9	1.4	
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.7	2.7	2.6	2.7	2.6	2.7	2.8	2.3	3.6	1.9	4.0	3.0	2.9	4.0	
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	1.2	0.2	2.5	5.6	-0.2	2.0	3.9	0.9	
- การศึกษา	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	3.5	0.3	3.9	2.5	2.5	3.2	-1.1	
- อื่นๆ	5.9	5.8	5.7	5.8	5.8	5.9	6.0	4.6	2.8	3.4	4.1	3.7	0.7	2.6	
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.4	0.3	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	5.9	-12.9	9.0	30.2	5.5	2.4	22.3	
อัตราว่างงาน (%)	0.94	0.88	0.92	0.80	0.88	0.97	1.08								
3. แรงงานฤดูกาล	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4	1.8	30.7	26.1	-35.2	8.7	-15.8	12.4	
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.8	0.8	0.2	0.2	0.5	0.7	0.9								
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอชช)	43.6	46.8	46.8	47.1	46.1	44.0	46.5	-2.5	-1.6	-2.1	-0.9	-1.7	0.8	-0.7	
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (ทุกสถานภาพ)	41.7	43.6	43.6	43.9	43.2	41.8	43.1	-2.2	-1.5	-3.0	-1.4	-2.0	0.0	-1.3	
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.**	1.1	0.8	0.4	0.5	0.7	1.0	1.0	23.2	22.3	-0.8	21.8	18.7	-12.2	14.5	
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.1	0.1	0.05	0.08	0.08	0.08	0.1	41.5	23.0	14.1	66.9	36.7	-18.9	29.3	
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	1.0	0.7	0.3	0.4	0.6	0.9	0.8	21.7	22.2	-2.5	16.0	16.8	-11.6	12.8	
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม.**	8.7	6.5	6.3	5.9	6.8	8.5	6.4	10.3	13.0	22.2	5.5	12.4	-2.0	-0.8	
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	1.2	7.4	2.4	15.0	6.3	4.2	26.9		
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	8.7	6.2	6.1	5.6	6.6	8.2	6.1	10.7	13.2	23.1	5.1	12.6	-2.2	-2.1	
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	25.0	27.5	27.7	28.3	27.1	25.1	26.8	-3.5	-2.3	-4.4	-0.9	-2.8	0.2	-2.2	
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	8.3	8.9	8.5	8.8	8.6	7.5	8.0	-8.0	-8.2	-17.3	-9.9	-11.0	-10.6	-10.7	
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.4	0.4	0.1	0.1	0.3	0.3	0.5	9.0	29.0	21.5	-0.9	15.5	-16.5	15.9	
อัตราว่างงานแฝง (%)	1.0	1.0	0.	0.4	0.7	0.9	1.2								

หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)
 ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้ฤดูกาล
 อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน
 ** นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 1 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

การจ้างงานและชั่วโมงการทำงานลดลง อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น

ไตรมาสสองของปี 2559 มีการจ้างงาน 37,393,472 คน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 0.9 โดยการจ้างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 6.2 แม้ว่าภัยแล้งสิ้นสุดลง แต่เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้งที่สะสมมาตั้งแต่ฤดูกาลเพาะปลูกปี 2557 ทำให้กิจกรรมทางการเกษตรลดลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 9 ส่วนภาคนอกเกษตรมีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 สอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจสาขา ก่อสร้าง การขนส่ง โรงแรมและภัตตาคาร และการค้าปลีก ทำให้มีการจ้างงานในสาขาดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 1.4 4.0 และ 1.4 ตามลำดับ ส่วนการจ้างงานสาขาอุตสาหกรรมยังลดลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 3 ร้อยละ 1.7

ชั่วโมงการทำงานโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 43.1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ลดลงร้อยละ 1.3 จาก 43.6 ชั่วโมง/สัปดาห์ในไตรมาสสองของปีที่แล้ว โดยภาคเกษตรกรรมมีชั่วโมงการทำงาน 34.7 ชั่วโมง/สัปดาห์ ลดลงร้อยละ 4.1 และชั่วโมงการทำงานในภาคอุตสาหกรรม ก่อสร้าง และบริการ ลดลงร้อยละ 0.6 1.6 และ 0.7 ตามลำดับจากไตรมาสเดียวกันของปีที่แล้ว นอกจากนี้พบว่าจำนวนแรงงานทำงานต่ำกว่าระดับเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.9 จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยประมาณร้อยละ 80 ของผู้ทำงานต่ำกว่าระดับเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม ซึ่งคาดว่าส่วนหนึ่งเป็นผลจากการงดทำนาปรัง และเกษตรกรยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในสาขาอื่น ขณะที่ผู้ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ลดลงร้อยละ 10.7 สะท้อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยการทำงานล่วงเวลามีน้อยลง

การว่างงานเพิ่มขึ้น ในไตรมาสสองมีผู้ว่างงาน 411,124 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.3 และคิดเป็นอัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.08 เทียบกับร้อยละ 0.88 ในไตรมาสเดียวกันของปี 2558 โดยผู้ที่ทั้งเคยและไม่เคยทำงานมาก่อนมีการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.3 และ 13.7 ตามลำดับ ในส่วนของผู้ที่เคยทำงานมาก่อนว่างงานเพิ่มสูงขึ้นมากจากปีที่แล้วนั้นสอดคล้องกับข้อมูลผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 ซึ่งเป็นการว่างงานจากกรณีเลิกจ้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 และจากกรณีลาออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4 ขณะที่ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็นช่วงผู้จบการศึกษาใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ประมาณร้อยละ 47 ของผู้ว่างงานที่ไม่เคย

ทำงานมาก่อนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันปีที่แล้วถึงร้อยละ 7.0

รายได้ของแรงงาน พบว่าค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์และผลตอบแทนอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว โดยรายได้ของแรงงานภาคนอกเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 แต่รายได้ของแรงงานภาคเกษตรกรรมลดลงร้อยละ 2.7

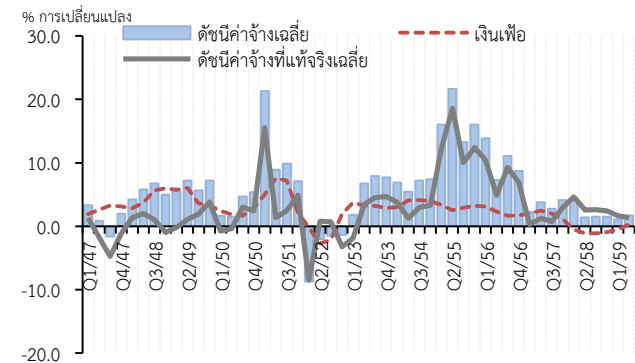
ผลิตภาพแรงงานเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนขยายตัวร้อยละ 4.5 โดยเป็นภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 6.5 และนอกภาคเกษตรก็มีการขยายตัวร้อยละ 2.3 เป็นการขยายตัวในสาขาการผลิต การค้าส่ง การโรงแรมและภัตตาคาร การขนส่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 4.0 8.4 2.0 และ 3.4 ตามลำดับ

ประเด็นแรงงานที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญในช่วงครึ่งหลังของปี ได้แก่

- **การจ้างงานและรายได้แรงงานภาคเกษตร** จากสถานการณ์การจ้างงานภาคเกษตรกรรมที่ลดลง อันเนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้งที่สะสมมาตั้งแต่ฤดูการเพาะปลูกปี 2557 และปริมาณน้ำในเขื่อนที่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ โดย ณ วันที่ 25 สิงหาคม 2559 น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่มีปริมาณ 11,959 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 17 ของระดับกักเก็บของอ่างเก็บน้ำทั้งประเทศ และอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับปริมาณน้ำในเขื่อนในช่วงเดียวกันของปี 2558 และ 2557 ที่มีปริมาณน้ำในเขื่อนอยู่ที่ร้อยละ 16 และ 18 ของระดับกักเก็บของอ่างเก็บน้ำทั้งประเทศตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปริมาณฝนที่ตกต่อเนื่องตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคมจนถึงเดือนตุลาคม จะทำให้มีน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูก และหากมีการวางแผนการกักเก็บน้ำไว้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้คาดว่าในช่วงครึ่งปีหลังการจ้างงานภาคเกษตรน่าจะจะมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากกิจกรรมการเพาะปลูกที่เข้าสู่ภาวะปกติ

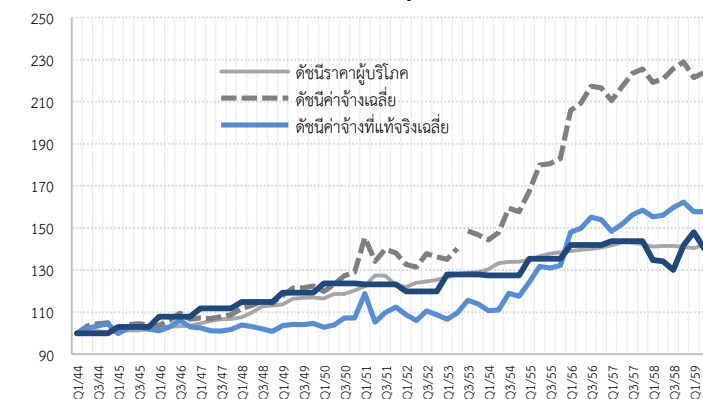
- **การปรับตัวของการจ้างงานในสาขาอุตสาหกรรม** จากการขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2559 พบว่าผู้ว่างงานที่เป็นผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีถูกเลิกจ้างมีจำนวน 27,291 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของผู้ว่างงานที่เป็นผู้ประกันตนและขอรับประโยชน์ทั้งหมด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 เทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว ซึ่งแม้ว่าเศรษฐกิจขยายตัวในอัตราเร่ง แต่การผลิตเพื่อส่งออกของไทยยังลดลง และผู้ประกอบการที่ไม่สามารถรับภาระต้นทุนได้ต่อไปเริ่มหันมาใช้วิธีปรับลดแรงงานหลังจากที่ได้พยายามปรับตัวโดยการบริหารจัดการต้นทุนในด้านอื่นๆ ในช่วงที่ผ่านมา อาทิ

แผนภาพ 2 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเพื่อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 3 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงแรงงานประกาศการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือบังคับใช้ไปแล้ว 35 สาขาอาชีพ และในวันที่ 10 ส.ค. ที่ผ่านมา ได้ทำการบังคับใช้อีก 20 สาขาอาชีพ ใน 5 อุตสาหกรรม ดังนี้

1. กลุ่มไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 4 สาขา ประกอบด้วย พนักงานประกอบอุปกรณ์ไฟฟ้าและแสงสว่าง ระดับ 1 ค่าจ้าง 360 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 430 บาท / พนักงานประกอบมอเตอร์สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า ระดับ 1 ค่าจ้าง 370 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 445 บาท / ช่างเทคนิคบำรุงรักษาเครื่องจักรกล ระดับ 1 ค่าจ้าง 410 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 490 บาท / ช่างเทคนิคระบบรักษาความปลอดภัย ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท
2. กลุ่มชิ้นส่วนและอะไหล่ยานยนต์ จำนวน 4 สาขา ประกอบด้วย สาขาช่างกลึง ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท / ช่างเชื่อมมิก-แม็ก ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท / ช่างเทคนิคบำรุงรักษาเครื่องจักรกล ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท / ช่างเทคนิคเครื่องกลึงอัตโนมัติ ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท
3. ยานยนต์ ประกอบด้วย ช่างเทคนิคพ่นสีตัวถัง ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท / ช่างเทคนิคพ่นสีเลอร์ตัวถัง ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท / พนักงานประกันคุณภาพผลิตภัณฑ์ยานยนต์ (ขั้นสุดท้าย) ระดับ 1 ค่าจ้าง 400 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 480 บาท
4. อัญมณี ประกอบด้วย ช่างเจียรไนพลอย ระดับ 1 ค่าจ้าง 420 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 550 บาท / ช่างหล่อเครื่องประดับ ระดับ 1 ค่าจ้าง 420 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 550 บาท / ช่างตกแต่งเครื่องประดับ ระดับ 1 ค่าจ้าง 420 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 550 บาท / ช่างอัญมณีบนเครื่องประดับ ระดับ 1 ค่าจ้าง 420 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 550 บาท
5. โลจิสติกส์ ประกอบด้วย นักบริหารการขนส่งสินค้า ระดับ 1 ค่าจ้าง 415 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 500 บาท / ผู้ควบคุมรถยกสินค้าขนาดไม่เกิน 10 ตัน ระดับ 1 ค่าจ้าง 360 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 430 บาท / ผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 ค่าจ้าง 350 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 420 บาท / ผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1 ค่าจ้าง 340 บาท ระดับ 2 ค่าจ้าง 410 บาท

ที่มา: “ประกาศอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 5)” กระทรวงแรงงาน

การลดต้นทุนการบริหารจัดการ และอื่นๆ รวมถึงการขอใช้มาตรา 75 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะมีแนวโน้มเลิกจ้างแรงงานในกิจการโดยตรงแล้วยังอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย อย่างไรก็ตาม คัดว่าความต้องการแรงงานในภาคการผลิตจะเพิ่มขึ้นเมื่อการส่งออกกลับมาขยายตัว ทั้งนี้ จากดัชนีคาดการณ์ภาวะธุรกิจส่งออกในไตรมาสสามของปี 2559 คาดว่าการส่งออกมีแนวโน้มดีขึ้น โดยกลุ่มสินค้าที่คาดว่าจะมีการส่งออกเพิ่มขึ้น อาทิ กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์พลาสติก ยานพาหนะ ผลิตภัณฑ์ยาง และเหล็ก เป็นต้น

อนึ่ง ในไตรมาสสองนี้ พบว่ามีผู้ขอใช้มาตรา 75 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานจำนวน 89 กิจการ และมีแรงงานจำนวน 40,226 คน โดยกิจการในพื้นที่ภาคกลางยื่นขอใช้มาตรา 75 มากที่สุด (ปทุมธานี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าส่งออก อาทิ ผลิตพวงมาลัยรถยนต์ ถูกลมนิรภัย ชิ้นส่วนพลาสติกสำหรับรถยนต์ คอมเพรสเซอร์เครื่องปรับอากาศ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ เหตุผลของการขอยื่นใช้มาตรา 75 ส่วนใหญ่เนื่องจากคำสั่งซื้อสินค้าลดลง

● **การบังคับใช้อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ฉบับที่ 5** ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม 2559 เป็นต้นมา โดยกระทรวงแรงงานได้มีการกำหนดค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้นอีกใน 20 สาขาอาชีพใน 5 อุตสาหกรรม จากเดิมที่มีการกำหนดอัตราค่าจ้างไว้แล้ว 35 สาขาอาชีพ และกระทรวงแรงงานมีแผนการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมอื่นๆ ต่อไป เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แรงงานพัฒนาศักยภาพตนเองให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นอย่างเป็นธรรมอันจะส่งผลดีต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีแรงงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศที่มีศักยภาพที่สูงขึ้น โดยจะต้องมีการติดตามการบังคับใช้อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานอย่างเข้มงวดเพื่อประโยชน์และความเป็นธรรมของลูกจ้างตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

หนี้สินครัวเรือนชะลอตัวลง

ในไตรมาสแรกปี 2559 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่าเท่ากับ 11,077,755 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 4.7 ชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 11.5 ในปี

ตาราง 2 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559 Q1
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	6.40	7.48	8.83	9.84	10.49	11.04	11.08
%YOY	14.5	16.8	18.0	11.5	6.6	5.2	4.7
- สถาบันรับฝากเงิน	16.3	16.9	16.9	10.4	6.6	6.1	5.6
- สถาบันการเงินอื่น	3.0	16.3	26.6	19.0	6.4	-0.7	-1.2
สัดส่วนต่อ GDP	59.3	66.2	71.5	76.3	79.9	81.5	81.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 3 การเปลี่ยนแปลงยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ณ สิ้นระยะเวลา	สัดส่วน (%)*	2556	2557	2558	2559	
					Q1	Q2
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100.0	11.5	7.4	6.3	5.7	6.0
- ซื้อที่ดิน	0.9	10.0	3.9	2.3	-2.0	-5.0
- เพื่อที่อยู่อาศัย	50.0	12.6	12.3	9.5	9.6	9.3
- อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่นๆ	0.1	50.4	11.2	38.4	25.3	16.1
- ซื้อรถยนต์	22.9	8.4	-3.4	1.0	1.7	1.6
- การศึกษา	0.0	47.3	8.2	0.7	5.0	13.2
- เดินทางไปต่างประเทศ	0.0	-8.4	12.6	4.5	3.4	-4.6
- บริโภคอื่น ๆ	26.1	13.1	10.5	5.4	2.7	4.1

หมายเหตุ: * สัดส่วน Q2/2559

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 4 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและบัตรเครดิต

ณ สิ้นระยะเวลา	2556	2557	2558	2559	
				Q1	Q2
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	299,142	312,851	324,667	321,712	327,169
%YOY	18.9	4.6	3.8	2.8	3.2
(2) สินเชื่อผิณฑ์ชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป	10,920	14,238	16,792	11,274	10,527
%YOY	45.8	30.4	17.9	-27.1	-33.1
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.7	4.6	5.2	3.5	3.2
สินเชื่อบัตรเครดิต					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	290,425	318,141	336,641	308,863	315,557
%YOY	11.0	9.5	5.8	5.6	6.2
(2) ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	6,638	8,316	10,452	10,965	9,885
%YOY	31.3	25.3	25.7	22.7	3.0
(2) / (1) (ร้อยละ)	2.3	2.6	3.1	3.6	3.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ณ สิ้นระยะเวลา	2556	2557	2558	2559	
				Q1	Q2
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท)	71,612	83,451	95,082	96,203	98,200
%YOY	26.6	16.5	13.9	4.1	4.0
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	26.9	30.1	28.2	26.9	26.3
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.2	2.4	2.6	2.6	2.6

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

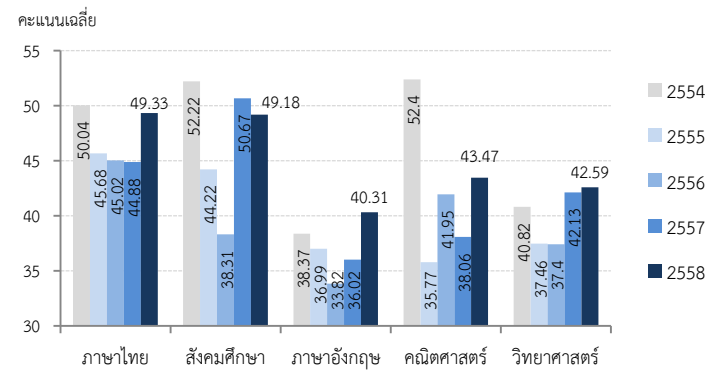
2556 ร้อยละ 6.6 ในปี 2557 และร้อยละ 5.2 ในปี 2558 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 81.1 ต่อ GDP ลดจากร้อยละ 81.5 ในปี 2558 ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ที่ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากร้อยละ 11.5 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 7.4 ในปี 2557 ร้อยละ 6.3 ในปี 2558 และร้อยละ 6.0 ในไตรมาสสองของปี 2559 โดยประมาณร้อยละ 51 ของยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล เป็นสินเชื่อเพื่อการซื้อที่อยู่อาศัย อสังหาริมทรัพย์และที่ดิน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการลดค่าธรรมเนียมสำหรับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ซึ่งมีผลบังคับใช้ถึงวันที่ 28 เมษายน 2559 สำหรับสินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 23 มียอดหนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปิดตัวรถยนต์รุ่นใหม่และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการที่มีการแข่งขันมากขึ้น ขณะที่สินเชื่อเพื่อการบริโภคอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 26 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1

การผิณฑ์ชำระหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคชะลอตัวลง โดยมีมูลค่าเท่ากับ 98,200 ล้านบาทในไตรมาสสองของปี 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.3 ต่อ NPLs รวม และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.6 ต่อสินเชื่อรวม โดยการผิณฑ์ชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับมีมูลค่า 10,527 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 33.1 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.2 ของยอดสินเชื่อคงค้าง สำหรับการผิณฑ์ชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อบัตรเครดิตมีมูลค่า 9,885 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอตัวร้อยละ 3.0 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.1 ของยอดสินเชื่อคงค้าง

การเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่กับทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร

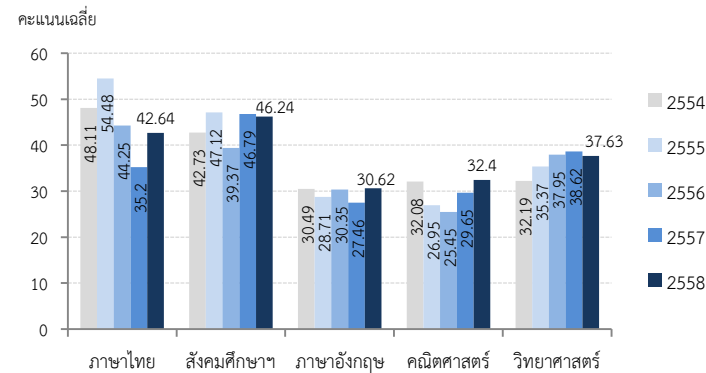
คุณภาพการศึกษายังคงต้องเร่งดำเนินต่อไป แม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในทุกระดับการศึกษาจะดีขึ้น หากคะแนนเฉลี่ยของวิชาหลักยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 จากการประเมินผลการสอบ O-NET ในปี 2554-2558 แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษต่ำสุด และนักเรียนในเขตกรุงเทพฯ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยในทุกระดับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในเขตภูมิภาค แม้ว่าประเทศไทยจะลงทุนด้านการศึกษาร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายรวม หรือกว่า 500,000 ล้านบาทต่อปี และมีสัดส่วนงบประมาณการศึกษาต่องบประมาณรวมของไทยอยู่ในอันดับแรกของภูมิภาค

แผนภาพ 4 ผลการสอบ O-NET ป.6 ปีการศึกษา 2554-2558

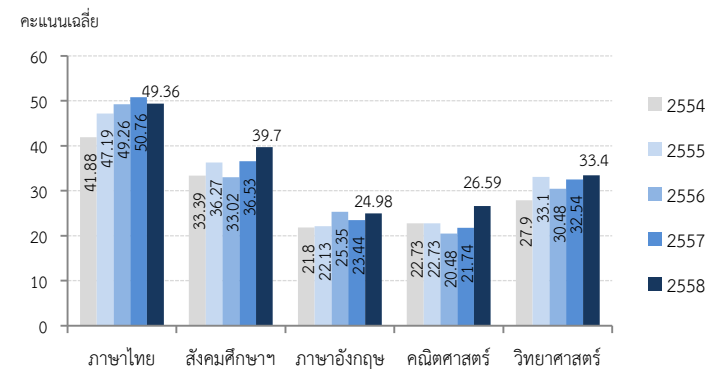
ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 5 ผลการสอบ O-NET ม.3 ปีการศึกษา 2554-2558

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 6 ผลการสอบ O-NET ม.6 ปีการศึกษา 2554-2558

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลการจัดอันดับของ International Institute for Management Development (IMD) ในด้านสถานการณ์การศึกษาปี 2559 ซึ่งมี 61 ประเทศทั่วโลกได้รับการประเมินพบว่า ในภาพรวมของไทยอยู่ในอันดับที่ 52 ลดลงจากอันดับที่ 48 ในปี 2558 ในจำนวนตัวชี้วัดด้านการศึกษาทั้งหมด 18 ตัวพบว่า มีตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงขึ้น 7 ตัว เท่าเดิม 4 ตัว และลดลง 7 ตัว โดยตัวชี้วัดที่ทำให้การจัดอันดับด้านการศึกษาดีขึ้นอย่างเป็นนัยสำคัญ ล้วนมาจากตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นทั้งในเรื่องคุณภาพของระบบการศึกษา การให้ความสำคัญกับการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน คุณภาพของอุดมศึกษา คุณภาพการศึกษาสาขาบริหารจัดการ และทักษะภาษา ขณะที่ตัวชี้วัดที่มีอันดับลดลง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาต่อ GDP ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษต่อนักเรียน (ระดับมัธยมศึกษา) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาร้อยละของผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและโท นักศึกษาต่างชาติในระดับอุดมศึกษา อัตราประชากรอายุมากกว่า 15 ปีที่ไม่รู้หนังสือ พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการจัดอันดับไม่เป็นปัจจุบัน โดยเป็นข้อมูลปี 2555-2558 หากยังมีประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไปเพื่อให้สามารถแข่งขันในสังคมอาเซียนและนานาชาติได้ในเรื่องการพัฒนาทักษะภาษาของบุคลากร แม้ว่าคะแนนของการพัฒนาทักษะด้านภาษาในมุมมองของภาคธุรกิจจะดีขึ้นเล็กน้อย หากความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่สังคมไทยมีระดับทักษะภาษาอังกฤษสูงสุดเช่นเดิม ตามมาด้วยฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งสอดคล้องกับการจัดอันดับของ English Proficiency Index (EPI) ใน 70 ประเทศ ไทยยังถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีภาษาอังกฤษระดับต่ำมาก และต่ำกว่าเวียดนาม

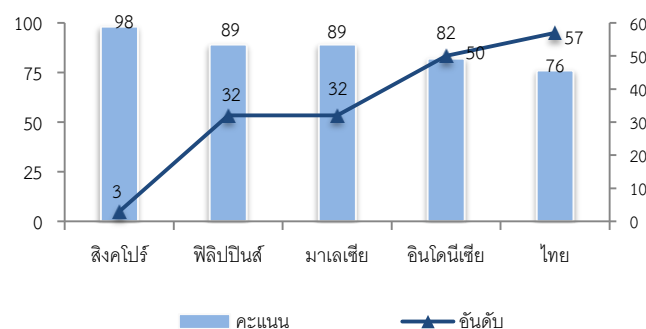
รัฐได้ตระหนักและให้ความสำคัญอย่างมากกับการขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระบบการศึกษามาโดยตลอด และจะผลักดันอย่างต่อเนื่องในประเด็นการวางพื้นฐานผู้เรียนให้มีทักษะที่มีความจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาทักษะจำเป็นให้นักเรียน ซึ่งรวมถึงทักษะด้านภาษาด้วยเพื่อการติดต่อสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีในประชาคมอาเซียนและนานาชาติ โดยได้เร่งรัดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน มีการพัฒนาแอปพลิเคชัน Echo English 200 บทเรียน เพื่อเรียนภาษาอังกฤษฟรีผ่านมือถือและแท็บเล็ต การพัฒนาครูแกนนำสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อเป็นครูผู้นำจัดการอบรมต่อเนื่องไปยังภูมิภาคต่างๆ โดยตั้งเป้าหมายที่ 3,000 คนภายในปี 2559 จะปรับเปลี่ยนชั่วโมงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้เด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้น ป.1-3 จากเดิมปีการศึกษาละ 40 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็น 200 ชั่วโมงหรือเรียนทุกวัน ในระดับ

ตาราง 6 การจัดอันดับสถานการณ์การศึกษาของประเทศไทยปี 2558-2559

ประเภท	ปี 2558		ปี 2559	
	ผลการประเมิน	อันดับ	ผลการประเมิน	อันดับ
ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	4.2%	39	3.9%	43
ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร	249US\$	52	246US\$	53
ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (ระดับมัธยมศึกษา)	37%	2	19.7%	33
อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา	16.28	34	16.28	34
อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา	19.91	55	19.91	54
อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา	79.5	52	79.6	53
จำนวนประชากรอายุ 25-34 ปี ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป	18.0	53	18.0	52
ร้อยละของผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและโท	60.9	23	57.1	32
นักศึกษาต่างชาติในระดับอุดมศึกษาต่อประชากรพันคน	0.32	49	0.32	51
นักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับอุดมศึกษาต่อประชากรพันคน	0.38	51	0.39	51
การประเมินผลของ PISA (คะแนนคณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์)	427/444	44	427/444	44
ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษวัดจากคะแนนเฉลี่ย TOEFL	76/120 คะแนน	57	76/120 คะแนน	57
ความคิดเห็นต่อระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ	3.93/10 คะแนน	46	4.30/10 คะแนน	44
ความคิดเห็นต่อการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน	3.81/10 คะแนน	50	4.09/10 คะแนน	49
ความคิดเห็นต่อการจัดการอุดมศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ	4.16/10 คะแนน	53	4.62/10 คะแนน	47
ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาสาขาบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ	4.71/10 คะแนน	52	5.26/10 คะแนน	45
อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	3.3%	45	3.3%	45
ความคิดเห็นต่อทักษะภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ	3.38/10 คะแนน	53	3.86/10 คะแนน	52

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2015-2016

แผนภาพ 7 การจัดอันดับคะแนน TOEFL ในบางประเทศอาเซียน

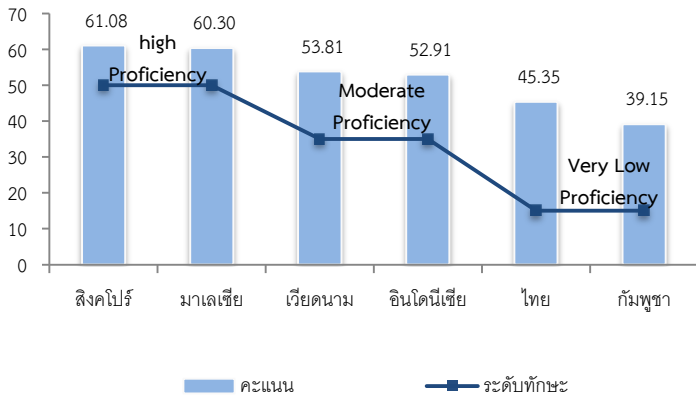
ที่มา: IMD World Competitive Yearbook 2016

อาชีวศึกษา ริเริ่มค่ายภาษาอังกฤษให้นักเรียนและวางแผนที่จะนำนวัตกรรมการเรียนภาษาอังกฤษผ่าน Application (Echo Hybrid) โดยเน้นพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในวิชาชีพ ในส่วนการศึกษานอกระบบ ได้ผลิตและพัฒนาสื่อภาษาอังกฤษและภาษาของกลุ่มประเทศอาเซียน ขณะเดียวกันอาจจะต้องเร่งกระตุ้นให้ประชาชนคนไทยทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านให้พร้อมที่จะสื่อสารและเพิ่มพูนความร่วมมือกับประเทศอาเซียนและนานาชาติได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษาเพื่อคุณภาพการศึกษาด้านอื่นๆ ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทย รัฐได้มีโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (หนึ่งคนหนึ่งอาชีพ) เริ่มโครงการศูนย์ดิจิทัลชุมชน (Free Wi-Fi) โดยใช้การศึกษานอกระบบโรงเรียนตำบลเป็นฐานในการจัดให้บริการใช้อินเทอร์เน็ต และ Wi-Fi ฟรี จัดตั้งโครงสร้างพื้นฐานพร้อมให้บริการในพื้นที่ครอบคลุมทุกตำบล โดยมีครูการศึกษานอกระบบโรงเรียนตำบล เป็นผู้ให้คำแนะนำและบริการ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนที่เชื่อมโยงบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) โดยจัดตั้ง “แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน” อย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้น 2,724 แห่ง อีกทั้งการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพด้วยการดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ครูทายาท) จะผลิตให้ครบตามเป้าหมาย 48,374 คนภายใน 10 ปี จัดเข้ากลุ่มพื้นที่ขาดแคลนครูมากตามภูมิภานาเดิมร้อยละ 5 ของเป้าหมายจำนวน 1,050 คน

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังโรคที่แพร่ระบาดในช่วงฤดูฝน

ไตรมาสสองของปี 2559 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง 85,907 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 ร้อยละ 2.3 เป็นการลดลงของจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกถึงร้อยละ 77.3 เนื่องจากการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังต้องเฝ้าระวังโรคที่แพร่ระบาดในช่วงฤดูฝนที่มีเชื้อรามากับละอองฝน ได้แก่ โรคปอดอักเสบและโรคไข้หวัดใหญ่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 8.3 และ 34.1 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก และผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง เนื่องจากมีภูมิคุ้มกันน้อย เกิดการติดเชื้อได้ง่าย การป้องกันตนเองสามารถทำได้โดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การรับประทานอาหารปรุงสุกใหม่ให้ครบ 5 หมู่ การใช้ช้อนกลาง การล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ การพักผ่อนให้เพียงพอ และหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัดหรืออากาศถ่ายเทไม่สะดวก เพื่อลดความเสี่ยงการติดเชื้อโรคได้ สำหรับในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยเรื้อรัง หากมีอาการไข้ หอบเหนื่อย ให้รีบพบแพทย์ทันที

แผนภาพ 8 การจัดอันดับ English Proficiency Index ปี ค.ศ. 2015 ในบางประเทศอาเซียน

ที่มา: สถาบันสอนภาษาอังกฤษ Education First, www.ef.co.th

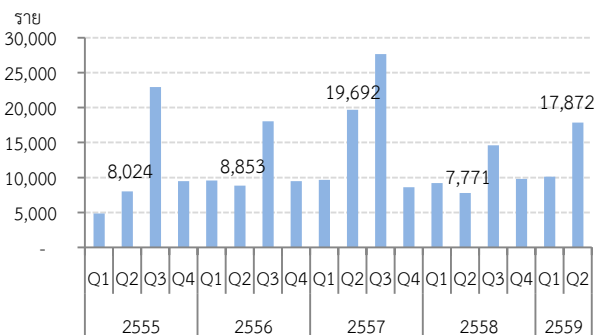
ตาราง 7 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

โรคเฝ้าระวัง	2558				2559		%YOY Q2/59
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	
ปอดอักเสบ	56,556	42,176	57,754	60,473	56,376	45,658	8.3
ไข้เลือดออก	7,538	24,409	60,768	52,537	14,885	5,537	-77.3
มือ เท้า ปาก	9,217	7,771	14,594	9,810	8,906	17,872	129.9
ไข้หวัดใหญ่	24,206	10,840	18,397	24,483	34,817	14,545	34.1
บิด	1,804	1,956	1,774	1,508	1,694	1,590	-18.7
หัด	224	236	276	279	316	215	-8.8
ฉีหนู	283	393	723	752	391	364	-7.3
ไข้สมองอักเสบ	164	144	178	146	182	119	-17.3
อหิวาตกโรค	2	2	4	100	41	2	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	4	6	9	6	5	4	-33.3
พิษสุนัขบ้า	1	1	2	1	3	1	-
รวม	99,999	87,934	154,479	149,795	117,616	85,907	-2.3
อัตราต่อประชากรแสนคน	153.5	135.1	237.2	230.1	180.6	131.3	

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2559 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2559

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 9 จำนวนผู้ป่วยโรค มือ เท้า ปากรายไตรมาสปี 2555-2559

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

เนื่องจากมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนปอดบวม ซึ่งเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งของโรคติดต่อทั้งหมด โดยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-15 สิงหาคม 2559 พบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ 126,786 ราย มีผู้เสียชีวิตแล้ว 233 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป

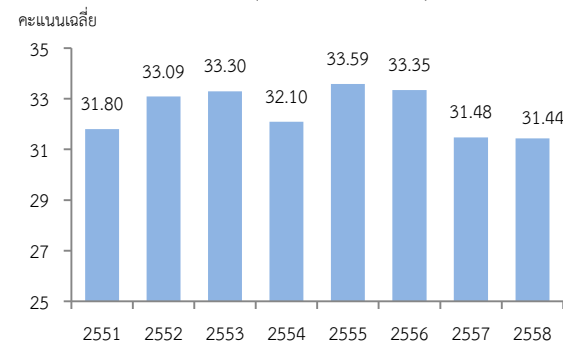
นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

(1) การระบาดของโรคมือ เท้า ปาก และโรคตาแดง ในไตรมาสสองของปี 2559 พบผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก 17,872 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2558 กว่า 2 เท่า และมีผู้เสียชีวิตแล้ว 2 ราย โดยพบมากในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และพบผู้ป่วยโรคตาแดง 32,591 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2558 ร้อยละ 3.9 โดยพบผู้ป่วยในทุกกลุ่มอายุ แต่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษในกลุ่มเด็กเล็กและเด็กวัยเรียน เนื่องจากมีภูมิคุ้มกันน้อยและต้องอาศัยอยู่รวมกันจำนวนมากในสถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียนทำให้เกิดการติดต่อได้ง่าย การป้องกันทำได้โดยการล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาดอยู่เสมอสำหรับผู้ที่มีอาการป่วยควรหยุดเรียนหรือหยุดงานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด

(2) สถานการณ์โรคเมอร์ส จากรายงานขององค์การอนามัยโลก (WHO) พบว่าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-31 กรกฎาคม 2559 ทั่วโลกพบผู้ป่วยทั้งสิ้น 165 ราย มีผู้เสียชีวิต 25 ราย สำหรับประเทศไทยพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อเดือนมิถุนายน 2558 พบผู้ป่วยรายที่สองเมื่อเดือนมกราคม 2559 และล่าสุดพบผู้ป่วยรายที่สาม เป็นชายชาวคูเวต อายุ 18 ปี เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2559 และได้รับการดูแลรักษาพ้นจากการเป็นผู้ป่วยโรคเมอร์สแล้ว ทั้งนี้ ประเทศไทยยังมีความเสี่ยงเนื่องจากมีผู้เดินทางเข้า-ออกจากรัฐที่มีการระบาดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical hub) ซึ่งจะมีผู้ป่วยโรคต่างๆ เข้ามารักษาในโรงพยาบาลของไทย จึงต้องมีการเฝ้าระวังโรคอย่างเข้มข้นเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้น

(3) ข้อมูลสุขภาพทางโซเชียลมีเดีย: ภัยใกล้ตัวที่ต้องเฝ้าระวัง ปัจจุบันคนไทยนิยมใช้สื่อออนไลน์เป็นจำนวนมาก โดยพบว่ามักมีการส่งต่อ หรือแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพเป็นจำนวนมากบนโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่ถูกต้องและผิดประชาชนทั่วไปเมื่อได้รับข้อมูลที่ส่งต่อกันมาแล้วเชื่อและนำไปปฏิบัติตาม จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของตนเอง และสามารถถูกส่งต่อออกไปได้ไกลและมาก จนเกิดเป็นกระแสสังคมขึ้นมา เช่น การกินน้ำมันหมูแล้วดี คนก็เข้าใจผิดไปกินน้ำมันหมู ซึ่งจริงๆ แล้วน้ำมันหมูมีไขมันอิ่มตัวมาก หรือการใช้สมุนไพรรักษาโรคแทนการกินยาแผนปัจจุบัน และการให้ข้อมูลสรรพคุณทางเภสัชกร เช่น สารสกัดจากทุเรียนเทศช่วยรักษา

แผนภาพ 10 คะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป

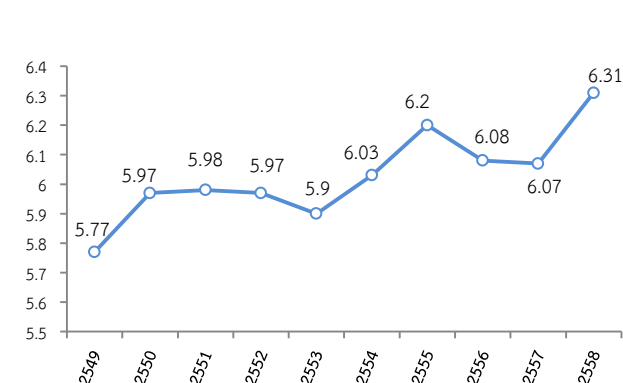
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ตาราง 8 การจัดอันดับค่าดัชนีความสุขของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ประเทศ	ปี 2558		ปี 2559	
	ค่าดัชนี	อันดับ	ค่าดัชนี	อันดับ
สิงคโปร์	6.798	24	6.739	22
ไทย	6.455	34	6.474	33
มาเลเซีย	5.770	61	6.005	47
อินโดนีเซีย	5.399	74	5.314	79
เวียดนาม	5.360	75	5.061	96
ฟิลิปปินส์	5.073	90	5.279	82
สปป. ลาว	4.876	99	4.846	102
เมียนมา	4.307	129	4.395	119
กัมพูชา	3.819	145	3.907	140

ที่มา: World Happiness Report 2015, 2016

แผนภาพ 11 อัตราการฆ่าตัวตายปี 2549-2558 รายต่อประชากรแสนคน

ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

มะเร็งได้หลายชนิด หมามุ่ยอินเดียกินแล้วลดน้ำหนัก แต่ก็มีเด็กที่กินแล้วเสียชีวิต ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ยังไม่มีการวิจัยและผลการศึกษารองรับ ดังนั้น การได้รับข้อมูลสุขภาพใดๆ ที่ส่งผ่านทางโซเชียลมีเดียต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน อย่าเพิ่งหลงเชื่อควรดูที่มาและหาความรู้เพิ่มเติมว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้นเชื่อถือได้หรือไม่ โดยข้อมูลจะมาในรูปแบบดังนี้ (1) ข่าวสารที่แอบแฝงการค้า หรือธุรกิจสุขภาพ (2) ข่าวสารที่ไม่มีแหล่งที่มาเพียงแต่เล่าต่อกันมา (3) ข่าวสารที่อ้างอิงวิทยาศาสตร์เสมือน หรือข่าวที่เสมือนวิทยาศาสตร์ (4) ข่าวสารที่เร้าอารมณ์หรือความรู้สึกโน้มน้าวให้เชื่อ และ (5) ข่าวสารที่มาจากหมอออนไลน์ที่ไม่เปิดเผยตัวตนที่แท้จริง ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานได้จัดทำแอปพลิเคชันให้ความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรคได้จัดทำแอปพลิเคชัน “กต ดู รู้ โรค” กรมการแพทย์ได้จัดทำแอปพลิเคชัน “รู้ทันโรคมะเร็ง” และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับมูลนิธิหมอชาวบ้าน บริษัทโอเพ่นดรีม จำกัด และสถาบัน ChangeFusion ได้จัดทำแอปพลิเคชัน “DoctorMe” เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและการใช้ยาที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติอยู่ระหว่างจัดทำร่างแนวทางปฏิบัติในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ พ.ศ.... เพื่อเป็นการให้ข้อมูล สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง และเป็นแนวทางปฏิบัติในการใช้โซเชียลมีเดียอย่างเหมาะสม

คนไทยมีความสุข แต่ต้องเฝ้าระวังการฆ่าตัวตายที่มีอัตราเพิ่มขึ้น

จาก World Happiness Report 2016 ของสหประชาชาติ รายงานถึงดัชนีความสุขโลกโดยรวบรวมข้อมูลจากหลายปัจจัย อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ระบบสังคมสงเคราะห์ รายได้ประชากร อายุขัยของประชากร ความมีอิสระในการตัดสินใจ ความเอื้ออาทร และทัศนคติต่อปัญหาคอร์รัปชัน แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นค่าความสุขในประเทศต่างๆ 157 ประเทศทั่วโลก¹ พบว่าในปี 2559 ประเทศไทยมีความสุขมากขึ้นเล็กน้อยมีค่าดัชนีความสุขอยู่อันดับที่ 33 ของโลก เมื่อเทียบกับปี 2558 ที่อยู่อันดับที่ 34 จาก 158 ประเทศทั่วโลก และมีค่าดัชนีความสุขอยู่อันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ขณะที่ผลการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยการใช้แบบ

¹ ประเทศที่มีค่าดัชนีความสุขสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ นอร์เวย์ และฟินแลนด์ ตามลำดับ

ตาราง 9 จำนวนการฆ่าตัวตายของประเทศไทย แยกตามช่วงอายุปี 2553-2558

(หน่วย : ราย)

ช่วงอายุ	2553	2554	2555	2556	2557	2558
0-9	3	2	0	5	0	0
10-19	265	239	256	231	162	174
20-29	770	749	717	648	591	622
30-39	885	950	941	938	894	942
40-49	756	767	827	862	824	871
50-59	508	604	576	594	702	769
60-69	298	311	362	352	443	386
70+	276	251	306	310	334	340
รวม	3,761	3,873	3,985	3,940	3,950	4,104

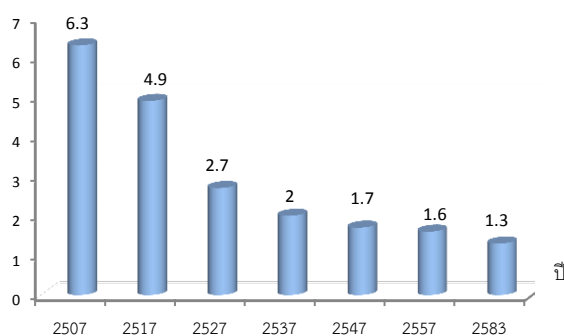
ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 10 การจัดอันดับประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุด ปี ค.ศ. 2012

อันดับ	ประเทศ	อัตราการฆ่าตัวตายต่อประชากรแสนคน
1	กายอานา	44.2
2	เกาหลีใต้	28.9
3	ศรีลังกา	28.8
4	ลิทัวเนีย	28.2
5	ซูรินาม	27.8
6	โมซัมบิก	27.4
7	เนปาล	24.9
8	แทนซาเนีย	24.9
9	คาซัคสถาน	23.8
10	บุรุนดี	23.1
57	ไทย	11.4

ที่มา: WHO : Age-Standardized suicide rates (Per 100,000 Population) 2012

แผนภาพ 12 จำนวนบุตรเฉลี่ยต่อสตรีวัยเจริญพันธุ์อายุ 15-49 ปี

ที่มา: สารประชากร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2557, การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2553-2583 สศช. 2556

สำรวจสุขภาพจิตคนไทย ฉบับสั้น 15 ข้อ พบว่า ในปี 2558 คะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตของคนไทยอยู่ที่ 31.44 คะแนน ซึ่งลดลงเล็กน้อยมากจากปี 2557 ที่คะแนนสุขภาพจิตเฉลี่ย 31.48 คะแนน เนื่องจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในการประกอบอาชีพ สำหรับจังหวัดที่คนมีความสุขมากที่สุดคือ จังหวัดสิงห์บุรี รองลงมาเป็นจังหวัดลำพูน พระนครศรีอยุธยา บึงกาฬ และพังงา นอกจากนี้ ยังพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้เป็นภาคที่มีความสุขสูงสุด และพบผู้ชายมีความสุขมากกว่าผู้หญิง คนที่แต่งงานมีความสุขมากกว่าคนโสด

อย่างไรก็ตาม ในสังคมที่เร่งรีบและเต็มไปด้วยการแข่งขัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้คนในสังคมเกิดปัญหาความเครียด และนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตายซึ่งเป็นความสูญเสียทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยทำงานมีแนวโน้มจะมีการฆ่าตัวตายเพิ่มมากขึ้น จากรายงานของกรมสุขภาพจิตปี 2558 พบว่าอัตราการฆ่าตัวตายของคนไทยเพิ่มขึ้นจาก 6.07 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2557 เป็น 6.31 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2558 โดยภาคเหนือมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าภาคอื่นๆ และผู้ชายมีอัตราการฆ่าตัวตายมากกว่าผู้หญิง คิดเป็นอัตรา 10.28 คนต่อประชากรแสนคน ขณะที่ผู้หญิงมีการฆ่าตัวตายคิดเป็นอัตรา 2.48 คนต่อประชากรแสนคน เมื่อแบ่งตามช่วงอายุ พบว่าช่วงอายุ 30-39 ปี มีการฆ่าตัวตายมากที่สุด วิธีการที่ใช้ฆ่าตัวตายมากที่สุดคือแขวนคอ รองลงมาเป็นการกินยาฆ่าแมลง และการใช้อาวุธปืน โดยสาเหตุการฆ่าตัวตายส่วนใหญ่มาจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาจากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 57 ของโลกที่มีอัตราการฆ่าตัวตายเฉลี่ยที่ 11.4 ต่อประชากรแสนคน² องค์การอนามัยโลกได้กำหนดมาตรการป้องกันการฆ่าตัวตายให้ทุกประเทศทั่วโลกยึดถือปฏิบัติ โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่จะลดอัตราการฆ่าตัวตายในแต่ละประเทศให้ลดลงจากเดิมร้อยละ 10 ภายในปี 2563 ซึ่งประเทศไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จต้องไม่เกิน 6.5 ต่อประชากรแสนคน นอกจากนี้ จากข้อมูลปรึกษาสุขภาพจิตผ่านสายด่วน 1323 ของกรมสุขภาพจิต พบผู้รับบริการปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์กับหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 60,562 ราย เป็น 62,797 ราย ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 กลุ่มอายุที่ใช้บริการมากที่สุดคือ กลุ่มวัยแรงงานอายุ 25-39 ปี โดยผู้ขอรับบริการส่วนใหญ่โทรมาปรึกษาปัญหาความเครียด/วิตกกังวล รองลงมาปรึกษาปัญหาโรคทางจิตเวช ปัญหาครอบครัว และปัญหาความรัก

² จากข้อมูลอัตราการฆ่าตัวตายระดับโลกขององค์การอนามัยโลกปี ค.ศ. 2012 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจาก 172 ประเทศทั่วโลก โดย 5 อันดับแรก คือ (1) ประเทศกายอานา อัตราการฆ่าตัวตาย 44.2 ต่อประชากรแสนคน (2) ประเทศเกาหลีใต้ อัตราการฆ่าตัวตาย 28.9 ต่อประชากรแสนคน (3) ประเทศศรีลังกา อัตราการฆ่าตัวตาย 28.8 ต่อประชากรแสนคน (4) ประเทศลิทัวเนีย อัตราการฆ่าตัวตาย 28.2 ต่อประชากรแสนคน และ (5) ประเทศซูรินาม อัตราการฆ่าตัวตาย 27.8 ต่อประชากรแสนคน

ตาราง 11 ร้อยละของเด็กแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (น้อยกว่า 2,500 กรัม) จำแนกตามกลุ่มอายุมารดา ปี 2548-2558

พ.ศ.	อายุมารดา (ปี)				ทุกกลุ่มอายุ
	<15	15-19	20-34	35-50	
2548	17.4	12.1	8.5	10.9	9.3
2549	17.4	12.4	8.8	11.2	9.7
2550	17.7	12.0	8.7	10.9	9.5
2551	17.4	12.4	8.7	11.1	9.6
2552	19.3	13.1	9.2	11.5	10.2
2553	17.8	12.8	9.3	11.5	10.4
2554	18.5	12.4	8.6	11.1	9.6
2555	17.1	12.6	8.6	11.0	9.6
2556	18.6	13.4	9.1	11.1	10.1
2557	19.1	13.0	8.9	11.0	9.9
2558	18.3	13.5	9.2	11.0	10.1

ที่มา: สำนักงานการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 12 ร้อยละของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ปี 2549-2558

กลุ่ม	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ม.2										
ชาย	2.9	3.2	3.7	4.2	4.4	4.2	5.3	5.4	5.3	
หญิง	1.5	1.9	2.3	2.6	3.0	3.0	5.1	5.2	5.1	
ม.5										
ชาย	18.1	21.2	24.1	24.7	25.9	28.0	24.8	25.9	24.2	25.9
หญิง	11.2	12.9	14.7	13.9	15.5	16.4	20.2	17.2	18.9	18.2
ปวช. 2										
ชาย	36.2	40.2	43.3	44.0	46.6	49.8	46.1	46.2	46.0	46.3
หญิง	26.2	34.1	36.3	37.4	41.0	41.6	51.1	45.3	47.1	48.2

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

"อูตรโมเดล" พื้นที่ต้นแบบลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

การดำเนินโครงการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตเยาวชนด้านสุขภาพทางเพศ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เริ่มดำเนินการในพื้นที่อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานีมาตั้งแต่ปี 2555 เป็นการทำงานร่วมกับเครือข่ายหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ สมาชิกชุมชน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน และกลุ่มเครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ต่อเนื่องมา 3 ปี สามารถพัฒนารูปแบบการทำงาน ป้องกัน แก้ไขปัญหาสุขภาพทางเพศของเยาวชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ยั่งยืน การจัดการปัญหาตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตลอด 3 ปีที่ผ่านมาได้ประสบความสำเร็จเป็นอูตรโมเดลมีสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลดลงจาก 3,521 คนในปี 2556 เหลือเพียง 1,988 คนในปี 2558 คือลดลงร้อยละ 43 และพฤติกรรมของเยาวชนมีทิศทางที่สร้างสรรค์เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่ทำความเข้าใจและวางแผนยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ไขครอบคลุมทุกเหตุปัจจัย คนในพื้นที่เข้าถึงบริการให้คำปรึกษาทั้งแบบพบด้วยตนเองและผ่านการสื่อสารแอฟพลิเคชั่น โน้ต และเฟสบุ๊คส์ มากกว่า 1 หมื่นรายต่อปี สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุม เช่น การรู้จักใช้ถุงยางอนามัยในการคุมกำเนิด วางแผนและป้องกันการตั้งครรภ์ นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนครอบครัวและอุปกรณ์ป้องกันต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยเตรียมการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกอำเภอ ทั้งจังหวัดอุดรธานีต่อไป

"อูตรโมเดล" เป็นการสื่อสารความรู้ ข้อมูลสุขภาพทางเพศแก่สมาชิกในชุมชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สนับสนุนเยาวชนอนามัย และให้การสื่อสารเข้ามาช่วยทำงาน ส่งผลให้ประสบความสำเร็จใน 57 ตำบลของ 10 อำเภอ มี 5 ด้าน คือ (1) การจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (2) เทคโนโลยีศึกษารอบด้าน (3) พื้นที่สร้างสรรค์ (4) บริการสุขภาพและสังคมที่เป็นมิตร และ (5) การระดมทรัพยากรและขยายผล โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกระดับ

ทั้งนี้ ดำเนินงานด้วย 2 แนวคิดหลักคือ (1) ใช้ตำบลเป็นฐานการพัฒนา โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพ ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุข การศึกษาและเยาวชน และ (2) เรื่องเพศเป็นเรื่องของสังคม งานด้านสุขภาพเป็นเพียงส่วนที่เกี่ยวข้อง เปลี่ยนทัศนคติสุขภาพจากฝ่ายนำให้เป็นฝ่ายสนับสนุน

ที่มา: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), <http://www.thaihealth.or.th>

การส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพเพื่อสังคมสูงวัย

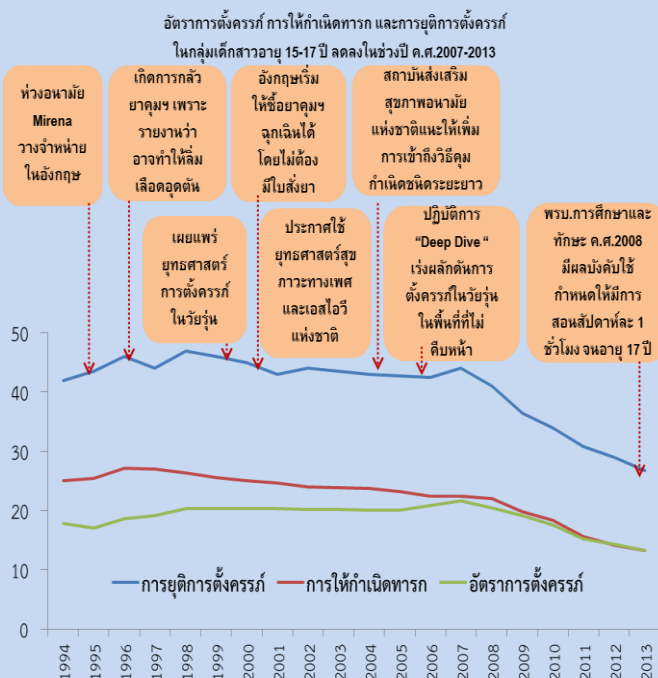
การที่สังคมไทยก้าวสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างเต็มตัวและมีภาวะการเกิดน้อย ขณะที่ประชากรสูงวัยและอัตราส่วนพึ่งพิงเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลจำนวนการเกิดของกระทรวงมหาดไทยปี 2549-2558 พบว่าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีจำนวนการเกิด 736,352 คน เทียบกับปี 2549 มีจำนวนการเกิด 802,924 คน จากสถานการณ์การเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องดังกล่าว สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลได้คาดประมาณแนวโน้มจำนวนบุตรเฉลี่ยต่อสตรีวัยเจริญพันธุ์จะลดลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียง 1.3 คนภายในปี 2583 ซึ่งไม่สามารถทดแทนวัยแรงงานที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภาวะการเกิดที่น้อยอยู่แล้วให้มีคุณภาพเพื่อรับประกันว่าพวกเขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถใช้ศักยภาพของตนเองให้เกิดประโยชน์เต็มที่ ขณะที่ภาวะการท้องในวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงวัยไม่มีความพร้อมในทุกด้านอาจจะส่งผลให้เกิดบุตรที่ด้อยคุณภาพได้มากกว่าวัยอื่น ทั้งนี้ แสดงโดยข้อมูลร้อยละของเด็กแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (น้อยกว่า 2,500 กรัม) ตั้งแต่ปี 2548-2558 ที่เกิดจากมารดาอายุน้อยกว่า 20 ปี สูงกว่าที่เกิดจากมารดาวัยผู้ใหญ่ จึงจำเป็นต้องลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นให้ต่ำกว่าระดับที่เป็นอยู่โดยเร็ว แม้สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นกำลังลดลง โดยที่อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ต่อหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ลดลงต่อเนื่องจากอัตรา 47.9 ในปี 2557 เป็นอัตรา 44.3 ในปี 2558 หรือเท่ากับมีทารกเกิดจากแม่วัยรุ่นวันละ 286 คน ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ มาก นอกจากนี้ ยังพบการคลอดซ้ำในแม่วัยรุ่นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.3 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 12.5 ในปี 2558

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยลงเป็น 13 ปี มีประสบการณ์ทางเพศเพิ่มขึ้นเร็วและต่อเนื่อง เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีสัดส่วนผู้มีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ขณะที่นักศึกษา ปวช. ปีที่ 2 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 สะท้อนถึงปัญหาที่ยังคงมีอยู่ซึ่งต้องร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจัง เป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อหยุดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในเด็กผู้หญิงซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่สมควรต้องรับบทบาทความเป็นแม่เพราะยังไม่มีความพร้อมทั้งทางกาย ใจ และเศรษฐกิจ และเป็นปัจจัยคุกคามคุณภาพประชากรในระยะยาว

บทเรียนจากยุทธศาสตร์การตั้งครรภ์วัยรุ่นทำให้แม่วัยรุ่นอังกฤษลดลง

สำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศไทยแสดงข้อมูลอัตราการเกิดที่ต่ำลงในกลุ่มวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ในปี 2015 เหลือเพียง 14.5 ต่อประชากรหนึ่งพันคนในวัยเดียวกันและลดลงในทุกกลุ่มอายุที่ต่ำกว่า 25 ปี ทั้งนี้ การลดจำนวนลงเป็นผลจากการจัดการศึกษาเรื่องเพศและสัมพันธภาพที่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นและจากการที่วัยรุ่นหญิงเข้าถึงบริการการคุมกำเนิดที่สูงขึ้น ตามองค์ประกอบของแผนยุทธศาสตร์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น คือการสร้างหลักสูตรการสอนเรื่องเพศและสัมพันธภาพแบบที่ได้มาตรฐานสูง พร้อมกับการให้บริการสุขภาพอย่างเป็นมิตรให้ถูกที่ถูกเวลา

แสดงอัตราการตั้งครรภ์ การให้กำเนิดทารกและการยุติการตั้งครรภ์ในกลุ่มเด็กสาวอายุ 15-17 ปี ลดลงในช่วงปี 2541-2556 และความสัมพันธภาพกับการดำเนินยุทธศาสตร์

ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกได้ให้ความสนใจกับแผนยุทธศาสตร์ของอังกฤษที่สามารถประสบความสำเร็จในการลดอัตราการตั้งครรภ์ลงได้กว่าครึ่งหนึ่งใน 10 ปี และเตรียมการเผยแพร่ให้ทั่วโลกได้นำแผนดังกล่าวไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับแต่ละประเทศที่เผชิญปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ที่มา: “แม่วัยรุ่นอังกฤษลดลง เป็นผลจากความสำเร็จของยุทธศาสตร์การตั้งครรภ์วัยรุ่น”, 3c4teen.org (แหล่งรวมความรู้เพื่อการศึกษาและการพัฒนาเสริมศักยภาพเยาวชนเพื่อให้เกิดสุขภาพทางเพศ โดยการมีส่วนร่วม สนับสนุนโดยกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย)

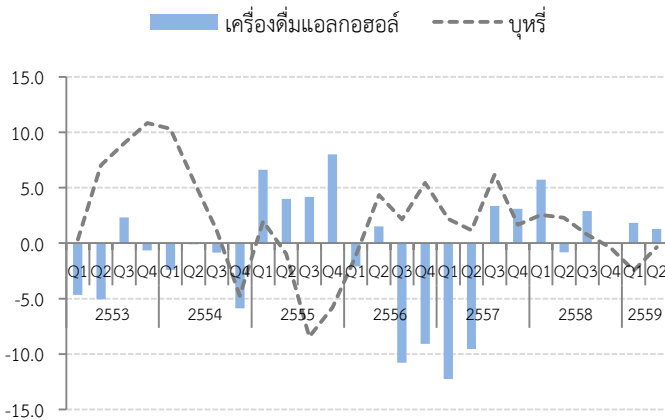
ทั้งนี้ ประสบการณ์จากประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีสภาพปัญหาทางสังคมคล้ายคลึงกับประเทศไทย พบว่า สามารถลดปัญหาท้องวัยรุ่นลงได้อย่างแน่นอน เช่น ประเทศอังกฤษ สามารถลดอุบัติการณ์ของท้องวัยรุ่นลงได้กว่าร้อยละ 40 ภายในเวลาไม่ถึง 15 ปี ด้วยการเข้มมาตรการการร่วมมือและประสานงานกันในการดำเนินการกิจอย่างครบวงจร เช่น การเน้นบทบาทครอบครัว การสอนเพศศึกษาและสัมพันธภาพวัยรุ่น การจัดการบริการป้องกันการตั้งครรภ์ที่เป็นมิตร เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันหลายองค์กรในประเทศไทยกำลังร่วมกันขับเคลื่อนงานไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกับมาตรการดำเนินงานของอังกฤษอย่างใกล้ชิด โดยจัดทำเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อลดอัตราการตั้งครรภ์ลงครึ่งหนึ่งภายในปี 2567 และจัดทำยุทธศาสตร์ชาติคือ ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2558-2567 การผลักดัน พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559³ ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2559 โดยเปิดโอกาสให้วัยรุ่นที่ตั้งท้องไม่พร้อมสามารถเรียนต่อได้ และได้รับความรู้เพศศึกษารอบด้านจากโรงเรียน เข้าถึงบริการสุขภาพ และได้รับการสนับสนุนให้เลี้ยงดูลูกได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งการสร้างโมเดลการดูแล “ลด” แม่วัยใส จากเครือข่ายสังคมอย่างครบวงจร โดยร่วมมือกันทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับจังหวัด โรงเรียน ชุมชน เพื่อน โซเชียลมีเดีย เป็นต้น ใน 21 จังหวัดนำร่องเพื่อสร้างรูปแบบการแก้ปัญหาแนวใหม่ผสมผสานทั้งการแก้ปัญหาและการป้องกันตั้งแต่การปรับทัศนคติและการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์อย่างถูกต้องและเหมาะสมในโรงเรียน เช่น การใช้สื่อสมัยใหม่ให้ความรู้แก่เด็ก ตลอดจนการมีผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเด็กเกิดการตั้งครรภ์ และมีแนวทางการให้ความดูแลอย่างเหมาะสม ซึ่งหลังจากนำร่องไปแล้ว 21 จังหวัด เริ่มเห็นผลสำเร็จจากกรณีการลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดอุดรธานีร้อยละ 43

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ลดลง แต่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ลดลงจาก 15,203 ล้านบาทในไตรมาสสองของปี 2558 เป็น 15,149 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 0.4 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจาก 35,044 ล้านบาทในไตรมาสสองของปี

³ พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เด็กและเยาวชนจะได้รับสิทธิประโยชน์ 5 เรื่อง คือ (1) สถานศึกษาต้องจัดให้มีการสอนเพศวิถีศึกษาอย่างเหมาะสม จัดหาและพัฒนาผู้สอนเพศวิถีศึกษา ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและคุ้มครองวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่ได้รับการศึกษาต่ออย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการสังคม (2) สถานบริการต้องให้ข้อมูลความรู้และจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการสังคม (3) สถานประกอบกิจการต้องให้ข้อมูลความรู้และส่งเสริมให้เข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการสังคม (4) การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และ (5) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่น

แผนภาพ 13 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย (ณ ราคาปี 2002)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คนต้นแบบ ชุมชนปลอดภัย

นายพรณรงค์ ปั่นทอง อายุ 51 ปี ประธานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ลด ละ เลิกเหล้า ลดความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก บ้านคำกลาง ต.โนนหนามแท่ง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ

เป็นคนหนึ่งที่เคยติดเหล้าอย่างหนัก โดยเริ่มดื่มเหล้าตั้งแต่อายุ 15-16 ปี และดื่มมาตลอด เมื่อปี 2530 มีรายได้ 2 ทางจากการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างเองและเงินเดือนจากการเป็นผู้คุมงานก่อสร้าง เหลือแล้วไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อเดือนถือว่ามาก นำมาซื้อเหล้าดื่มจนหมด ไม่มีเงินเก็บเลย แต่เมื่อปี 2545 มูลนิธิเพื่อนหญิงเข้ามาทำงานวิจัยเรื่องลดความรุนแรงในครอบครัวในชุมชน ก็ได้ทำงานชี้ชวนให้จนเห็นว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวจริง เมื่อ สสส. มารณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา จึงตัดสินใจเลิกเด็ดขาด จนทุกวันนี้จากชีวิตเป็นศูนย์ก็เริ่มมีทุกอย่าง กลับคืนมา ครอบครัวก็ดีขึ้น ดีใจที่ได้ร่วมรณรงค์ ให้คำปรึกษาในเรื่องการลดเหล้า ลดความรุนแรงในครอบครัว และช่วยเหลือคนอื่นได้มากขึ้น ก็ยิ่งทำให้ภาคภูมิใจ

นายสุรพล สุทธิ อายุ 49 ปี ต.ท่าวังผา อ.ท่าวังผา จ.น่าน

เคยเป็นคนติดเหล้ามาก เริ่มดื่มตั้งแต่อายุ 17 ปี และดื่มมาโดยตลอด ติดจนถึงขั้นต้องกรอกเหล้าใส่ขวดเครื่องดื่มชูกำลังพกไปดื่มระหว่างวันๆ ละ 3 ขวด ช่วงดื่มเหล้า มักมีปัญหาทะเลาะกับลูก เมีย มาเลิกดื่มเมื่อช่วงสงกรานต์ปี 2557 การเข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าต่างๆ ของ สสส. ทำให้ชีวิตดีขึ้น ครอบครัวอบอุ่นมากขึ้น ลูกอายุ 11 กับ 13 ปี รู้สึกภูมิใจ สามารถเอาไปวัดกับเพื่อนๆ ว่าพ่อเลิกเหล้าแล้วนะ สิ่งตามมาคือ สุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น ทำงานก่อสร้างได้ดีขึ้น ทั้งนี้ ที่ผ่านมาก็พยายามชวนคนอื่นให้เลิกเหล้า เพื่อนๆ ก็ตั้งใจมาเลิกเหล้าเข้าพรรษา ซึ่งบางคนสามารถทำได้ตลอดพรรษา ก็ชวนให้เลิกเหล้าต่อไปจนตลอดชีวิต แต่ก็มีความตั้งใจไม่เข้มแข็งพอจนกลับไปดื่มอีก

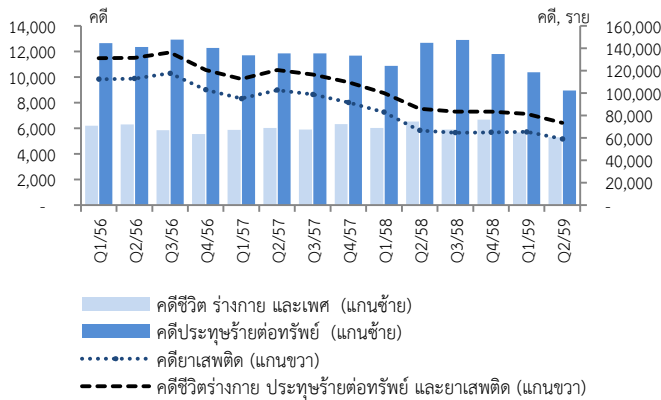
ที่มา: จัดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพฉบับสร้างสุข ปีที่ 12 ฉบับที่ 17 กรกฎาคม 2559, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

2558 เป็น 35,488 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยคิดเป็นร้อยละ 4.0 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือน

จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ตั้งแต่ปี 2547-2558 ผู้สูบบุหรี่มีสัดส่วนลดลง เป็นผลจากการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องตลอด 23 ปี หากยังต้องดำเนินการรณรงค์ควบคุมยาสูบไทยอย่างเข้มข้นต่อไปเพื่อลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ใหม่เนื่องจากเยาวชน 15-24 ปี ยังเป็นกลุ่มที่มีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ขณะที่สัดส่วนผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเพิ่มขึ้นในเกือบทุกกลุ่มอายุ แม้ว่ารัฐบาลจะควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดมา เช่น การบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การเข้ามาตรา 44 มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และแก้ไขเพิ่มเติมที่ 46/2559 เรื่องการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง รวมทั้งการกำหนดมาตรการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ รวมทั้งการรณรงค์สร้างกระแสเพื่อลดการดื่มและลดปัญหาการดื่มสุราระดับชาติ เช่น สงกรานต์ปลอดภัยพื้นที่เล่นน้ำปลอดเหล้า สนุกสุขใจไร้แอลกอฮอล์ กิจกรรมขับขี่ปลอดภัยไม่ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาที่ผลักดันให้วันเข้าพรรษาเป็นวันงดดื่มแห่งชาติและต่อยอดไปสู่การงดเหล้าครบพรรษา เป็นต้น อาจจะยังไม่เพียงพอ แม้ว่าการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาจะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ข้อมูลจากการสำรวจของศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) ในปี 2558 พบว่า มีประชาชนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าร่วมโครงการงดเหล้ากว่า 13 ล้านคนหรือร้อยละ 72.5 โดยประชาชน 5.6 ล้านคนหรือร้อยละ 31.8 สามารถงดดื่มได้ตลอดพรรษา อีกจำนวน 6 ล้านคนหรือร้อยละ 24.4 งดหรือดื่มน้อยลง

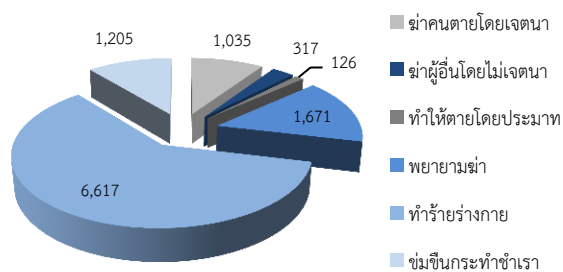
ดังนั้น การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่อาจต้องเพิ่มเติมด้วยการทำงานในระดับพื้นที่โดยอาศัยความร่วมมือกันของชุมชนและสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อหวังผลลดการดื่มเหล้าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังกรณีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ทำงานลงลึกในระดับพื้นที่ไปถึงครอบครัวผ่านการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยการขับเคลื่อนการสร้างคนต้นแบบงดเหล้าและบุหรี่ยให้เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อหวังผลให้คนในชุมชนหันมาองด้วยความสนใจและอยากเอาเป็นตัวอย่าง และขยายผลไปทั่วประเทศ ในกรณีของ “ชุมชนคนสู้เหล้า” มีชุมชนรูปธรรมแล้ว 623 แห่ง ชุมชนแหล่งเรียนรู้ 10 แห่ง และจะขยายผลไปในทุกจังหวัดๆ ละ

แผนภาพ 14 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2556-2559

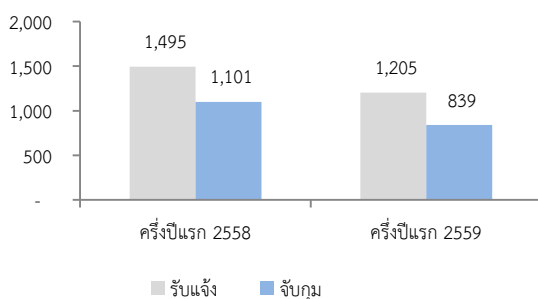
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2559)

แผนภาพ 15 สถิติคดีชีวิต ร่างกายและเพศ แยกตามประเภท ครั้งปีแรก พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2559)

แผนภาพ 16 สถิติคดีข่มขืนกระทำชำเรา ครั้งปีแรกของปี 2558-2559

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2559)

1 แห่ง และมีชุมชนวิจัย 4 แห่งที่จัดทำทบทวนขยายผล เพื่อพิสูจน์ให้เห็นในเชิงประจักษ์ ขณะเดียวกันมีการสร้างบุคคลต้นแบบ และครอบครัวต้นแบบปลอดบุหรี่ในชุมชนท้องถิ่นนำอยู่ ปลอดบุหรี่โดยสมัครใจ 300 แห่ง เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่พื้นที่อื่นๆ และขยายสังคมปลอดบุหรี่เป็นวงกว้างในปี 2559 ภายใต้แคมเปญ “เลิกสูบ ก็มีความสุข” (Quit Smoking: Greater Happiness) โดยมุ่งเน้นการณรงค์ที่ผู้นำชุมชนท้องถิ่นจะเป็นบุคคลต้นแบบนำการรณรงค์ การลด ละ เลิกสูบบุหรี่ ของคนภายในชุมชน เพื่อให้สุขภาพดีครบทั้งกาย จิต ปัญญา และสังคม

คดีอาญากรรมโดยรวมดีขึ้น แต่ยังคงให้ความสำคัญกับคดีความรุนแรงทางเพศและการพนันอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง

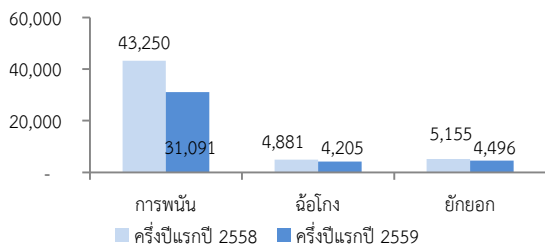
ไตรมาสสองของปี 2559 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 73,355 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 14.6 และ 9.9 ตามลำดับ คดียาเสพติดมีการรับแจ้ง 59,104 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 11.3 และ 9.6 ตามลำดับ คดียาเสพติดยังคงสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 80.6 ของคดีอาญารวม ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 5,294 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และจากไตรมาสก่อนหน้า ร้อยละ 18.9 และ 6.7 ตามลำดับ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์รับแจ้ง 8,957 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 29.4 และ 13.6 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

- **การกระทำความรุนแรงทางเพศ** แม้ว่าในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 คดีข่มขืนจะมีการรับแจ้ง 1,205 คดี ลดลงจาก 1,495 คดีในครึ่งแรกของปี 2558 อย่างไรก็ตาม จำนวนคดีที่รับแจ้งยังต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากยังมีผู้เสียหายส่วนหนึ่งที่ไม่แจ้งความเพราะเกิดความอับอาย ทั้งนี้ ยาเสพติดสุรา และสื่อที่ไม่เหมาะสม มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการกระทำความรุนแรงทางเพศ ซึ่งการกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นภัยทางสังคมรูปแบบหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความรุนแรงที่นำไปสู่อาชญากรรมทางเพศ

- **การพนัน** คดีการพนัน รับแจ้ง 31,910 คดี ลดลงจากครึ่งปีแรกของปี 2558 ร้อยละ 28.1 นอกจากนี้ ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลยูโร 2016 ได้มีการดำเนินมาตรการด้านการป้องกันการลักลอบเล่นการพนันทนายผลการแข่งขันฟุตบอลยูโร โดยให้ทุกกองบัญชาการจัดตั้งศูนย์ป้องกันปราบปรามการลักลอบเล่นการพนันทนายผลการแข่งขันฟุตบอลยูโร 2016 พร้อมจัดกำลังสายตรวจตามสถานบันเทิง ร้านอาหารหอพักเพิ่มความเข้มข้นป้องกันคนร้ายประสังค์ต่อทรัพย์ตามสถานที่

แผนภาพ 17 สถิติคดีการพนันทั่วไป การฉ้อโกง และการยักยอก ในครึ่งปีแรกของปี 2558-2559

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2559)

ตาราง 13 ประมาณการการพนันในปี 2558 จำแนกตามประเภทการพนัน

ลำดับ	ประเภท	ค่าประมาณการ (คน)	วงเงินหมุนเวียน (บาท)
1	สลากกินแบ่งรัฐบาล	19,077,796	77,143,203,262
2	หวยใต้ดิน	16,492,686	130,879,361,698
3	พนันทายผลฟุตบอล	1,991,986	136,125,003,340
4	ไฮโล/โปปิ่น/กำลั่ว	855,754	8,778,298,975
5	มวยหรือมวยตู้	463,771	14,420,786,553
6	หวยหุ้น	334,929	1,407,644,595

ที่มา: ผลการศึกษาสถานการณ์พฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ปี 2558 ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560 ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติกำหนดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559 ใน 4 แผน ได้แก่ แผนป้องกันยาเสพติด แผนบำบัดรักษายาเสพติด แผนการปราบปรามยาเสพติด และแผนบริหารจัดการอย่างบูรณาการ โดยแผนงานการป้องกันและสร้างการมีส่วนร่วมกลุ่มประชาชนทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งในแผนป้องกันยาเสพติด กำหนดเป้าหมายสร้างกระบวนการและพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน 81,905 แห่ง 878 อำเภอ และ 50 เขตในกรุงเทพฯ ด้วยกลไกและกระบวนการ “ประชารัฐ” โดยให้หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนจากปัญหายาเสพติดในชุมชน ลดลงภายในปี 2560 ลดและจัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติดและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ เร่งรัดระบบการค้นหา คัดกรองผู้เสพในชุมชน หมู่บ้านต่างๆ อย่างเข้มข้น

ที่มา: แผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560
คู่มือพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนระดับตำบล ปี 2558-2559

ต่างๆ ร่วมกับภาคเอกชนป้องกันเหตุ และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ใช้มาตรการยึดทรัพย์กับผู้เป็นเจ้ามือการพนัน ทั้งนี้ มาตรการการลักลอบเล่นการพนันหายผลการแข่งขันฟุตบอล ควรจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปี เนื่องจากจะมีการแข่งขันฟุตบอลทั้งปีที่มีจำนวนการแข่งขันรวมทุกลีกในแต่ละประเทศหลายพันนัด ผลการศึกษาสถานการณ์พฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ปี 2558 พบว่าการพนันบอลในปี 2558 มีวงเงินหมุนเวียนมากที่สุดจำนวน 136.13 ล้านบาท กลุ่มอายุน้อยที่สุดอายุ 7 ขวบที่เข้าเล่นการพนันที่น่าห่วงคือ กลุ่มอายุ 15-29 ปี มีกว่า 8 แสนคนที่เล่นพนันบอล วงเงินเล่นเฉลี่ยต่อคู่ 628 บาท และเล่นเฉลี่ยเดือนละ 8 คู่ จึงควรมีการบล็อกเว็บการพนัน ตรวจสอบหาไอพีเจ้าของเว็บไซต์เพื่อมาดำเนินคดี รวมทั้งบล็อกเว็บไซต์ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์การพนัน และเว็บไซต์ที่ลงราคาต่อรอง

การจัดการปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพด้วยการเน้นการป้องกันโดยใช้กลไกประชารัฐควบคู่กับการปราบปราม

ยาเสพติดเป็นภัยคุกคามต่อประเทศ ภาครัฐได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามอย่างต่อเนื่อง ทั้งการปราบปรามอย่างเข้มข้น อาทิ การสกัดกั้นและลดปริมาณการนำเข้ายาเสพติดจากแหล่งผลิตยาเสพติดในภูมิภาค การปราบปราม การจับกลุ่มขบวนการผลิตและการค้ายาเสพติด ล็อตใหญ่เครือข่ายนักค้ารายใหญ่ตามบัญชีรายชื่อ 60 ราย สามารถจับกุม 20 ราย ด้านการบำบัด ครึ่งปีแรกของปี 2559 ผลการบำบัดรวมทั้ง 3 ระบบ⁴ คือ ระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ มีผู้รับการบำบัดรวม 84,326 คน หรือร้อยละ 38 ของเป้าหมาย แต่จากสภาวะเงื่อนไขทางสังคม อาทิ หลงผิดเข้าไปเสพติดจนผันตัวเองเป็นนักค้ารายย่อย เด็กกลายเป็นกลุ่มเป้าหมายในวงจรค้ายาเสพติด จึงยังปรากฏการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน⁵

ดังนั้น การจัดการปัญหายาเสพติดควรเน้นการป้องกันโดยใช้กลไก “ประชารัฐ” ควบคู่กับการปราบปราม การใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่เพื่อการแก้ไขปัญหาด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และสร้างโครงสร้างปัญหา โดยหน่วยงานภาครัฐดูแลรับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการควบคู่กับกำลังภาคประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ ผู้ผลิตผู้ค้าต้องถูกดำเนินการตามกฎหมาย พร้อมเปิดโอกาสให้บุคคลที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติดให้ละเลิกพฤติกรรมด้วยการ

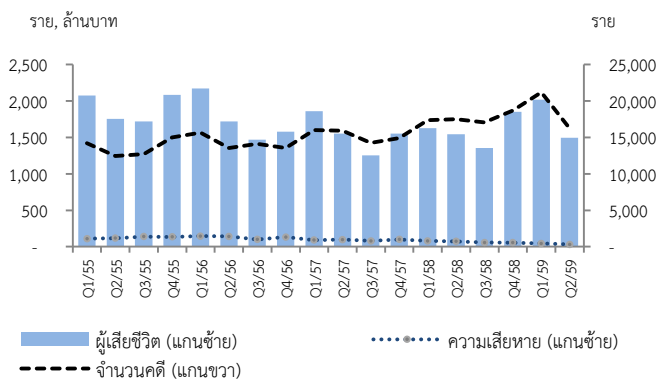
⁴ ข้อมูลด้านผู้เสพของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าผู้เสพยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดอายุน้อยสุด 11 ขวบ มี 5 คน อยู่ในกรุงเทพมหานคร ร้อยเอ็ด อุตรดิตถ์ เชียงราย และแพร่ กลุ่มผู้เข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่ร้อยละ 59 อายุ 15-29 ปี และพบว่าเมื่ออัตราเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 19 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 21 ในปี 2559

⁵ ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน 81,905 แห่ง พบว่า มีปัญหามาก 7,743 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.45 ปานกลาง 6,383 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.79 น้อย 67,779 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.75

แนวทางการลดปัญหายาเสพติดของรัฐบาลออสเตรเลีย ในเดือนธันวาคม 2558 รัฐบาลออสเตรเลียจัดสรรงบประมาณ 300 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียหรือราว 7,800 ล้านบาทเพื่อสนับสนุนมาตรการป้องกันและปราบปรามยาบ้าและยาไอซ์ในประเทศ โดยจะเริ่มโครงการด้านสาธารณสุขเพื่อลดจำนวนผู้เสพยาบ้าและยาไอซ์ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติการจับกุมและกวาดล้างขบวนการค้ายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยปราบปรามยาเสพติด รวมถึงเสนอจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือครอบครัวเจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบจากการปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมแนวทางการบำบัดและรักษาอาการของผู้ติดยาเสพติดในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ

ที่มา: สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ “ออสเตรเลียประกาศใช้หม่งบประมาณ 300 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียเพื่อสนับสนุนมาตรการป้องกันและปราบปรามยาบ้าและยาไอซ์ในประเทศ”

แผนภาพ 18 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาส ปี 2555-2559

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2559)

ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศปลายทาง ต้นทาง และประเทศทางผ่านของยาเสพติด จึงได้มีการลงนามในการแก้ไขปัญหาเสพติดกับประเทศออสเตรเลียเพื่อสกัดกั้นสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติด โดยผนึกกำลังเจ้าหน้าที่จากทั้งสองประเทศเป็นหน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจในการปฏิบัติการปราบปรามจับกุมอาชญากรข้ามชาติและยาเสพติด การลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แห่งราชอาณาจักรไทย และคณะกรรมการยาเสพติดแห่งชาติ แห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ว่าด้วยความร่วมมือในการควบคุม ยาเสพติด วัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ และการใช้ยาในทางที่ผิด

การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกลดลง

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสสองของปี 2559 มีการรับแจ้ง 16,277 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 6.9 และ 23.2 ตามลำดับ มีผู้เสียชีวิต 1,494 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 3.1 และ 26 ตามลำดับ ขณะที่มูลค่าความเสียหายลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2558 และไตรมาสก่อนหน้า ร้อยละ 56.9 และ 31.1

จากรายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนปี 2558 (Global Status Report on Road Safety 2015) ได้ประมาณการจำนวนผู้เสียชีวิตอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทยอยู่ที่ 24,237 คน คิดเป็นอัตราการเสียชีวิต 36.2 ต่อประชากรแสนคน⁶ เป็นประเทศที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงเป็นอันดับสองของโลก⁷ และยังเป็นประเทศที่มีอันตรายสูงสุดในโลกสำหรับรถจักรยานยนต์ โดยมีอัตราการเสียชีวิตจากการใช้รถจักรยานยนต์อยู่ที่ 26.3 ต่อประชากรแสนคน⁸ ซึ่งให้เห็นว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในประเทศไทยมีความเสี่ยงมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านถึงสองเท่า ทั้งนี้ อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 18 คนต่อประชากรแสนคน สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีปัญหาด้านความปลอดภัยบนท้องถนน

⁶ อัตราการเสียชีวิตจากรายงานฯ โดย WHO อยู่ในอัตราที่สูงกว่าอัตราการเสียชีวิตที่คำนวณจากฐานข้อมูลอัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ในช่วงปี 2556 มีผู้เสียชีวิต 14,789 คน คิดเป็นอัตรา 22.9 ต่อประชากรแสนคน ทั้งนี้ สธ. ใช้ข้อมูลการจดทะเบียนชีพ อาทิ การเกิด การตาย ข้อมูลจากใบมรณบัตร ข้อมูลจากหนังสือรับรองการตาย ที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ออกให้ในกรณีการเสียชีวิตในสถานพยาบาล อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายประเทศที่ไม่มีข้อมูลที่สมบูรณ์และครอบคลุม จึงทำให้ไทยมีอัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนนในระดับสูงกว่าประเทศอื่นที่อยู่ในกลุ่มระดับรายได้ปานกลางเดียวกัน รวมทั้งประเทศอาเซียนกลุ่ม CLMV

⁷ อันดับที่ 1 ประเทศลิเบีย มีอัตราการเสียชีวิตสูงที่สุดในโลกอยู่ที่ 73.4 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตสูงเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ เวียดนาม 24.5 มาเลเซีย 24.0 พม่า 20.3 กัมพูชา 17.4 ตมอร์ 16.6 อินโดนีเซีย 15.3 ลาว 14.3 ฟิลิปปินส์ 10.5 สิงคโปร์ 3.6

⁸ อันดับที่ 2-4 ในกลุ่มอาเซียนที่มีอัตราการเสียชีวิตจากการใช้รถจักรยานยนต์ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย 14.9 กัมพูชา 12.3 และลาว 9.6 ตามลำดับ

ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับประเทศไทย จาก รายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนปี 2558 (Global Status Report on Road Safety 2015) ดังนี้

การบริหารจัดการ ควรเริ่มจากการกำหนดให้เรื่องความปลอดภัยทางถนนเป็นวาระที่สำคัญของชาติ เพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อน การแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อกำหนดกฎหมาย พบว่ายังมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการปรับปรุง หรือกำหนด กฎหมายเพิ่มเติมดังนี้ (1) ควรมีการปรับปรุงกฎหมายความเร็วในเขตเมืองให้น้อย กว่า 50 กิโลเมตร/ชั่วโมง (2) ควรมีการกำหนดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสำหรับผู้ ขับขี่ที่ใหม่และในกลุ่มเยาวชนให้น้อยกว่า 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ (3) กำหนด กฎหมายให้มีที่นั่งสำหรับเด็กในรถ โดยกำหนดประเภทที่นั่งตามน้ำหนัก ส่วนสูง หรือระดับสายตาของเด็ก และมีการห้ามติดตั้งที่นั่งเด็กในแถวหน้าของรถ และ (4) กำหนดให้มีและคาดเข็มขัดที่นั่งในแถวหลังของรถยนต์

การบังคับใช้กฎหมาย พบว่าปัจจัยเสี่ยงด้านเมาแล้วขับ มีคะแนนการประเมินดีขึ้น ปัจจัยเสี่ยงหลักด้านการบังคับความเร็วอยู่ที่ 3 คะแนน การสวมหมวกนิรภัยและการ คาดเข็มขัดอยู่ที่ 6 คะแนน จึงควรให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานความปลอดภัยของยานพาหนะ ประเทศไทยควรมีการพิจารณากำหนด มาตรฐานการทดสอบความแข็งแรงจากการกระแทกด้านหน้าและด้านข้าง มาตรฐาน การติดตั้งระบบการทรงตัวของรถ และมาตรฐานความปลอดภัยขณะชนของคนเดินเท้า

การพัฒนาด้านการสัญจรที่ปลอดภัยต่อผู้ใช้รถใช้ถนนในทุกประเภท ไทยถูกประเมิน ว่ายังไม่มีมาตรการในเรื่องการส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะ การส่งเสริมการเดินทาง ด้วยทางจักรยาน การเดินเท้า ควบคู่กันไปกับการออกแบบถนนที่คำนึงถึงผู้ใช้ถนน ทุกประเภท การแบ่งแยกการใช้พื้นที่ถนนที่ชัดเจนสำหรับผู้ใช้รถใช้ถนนที่เปราะบาง การมีมาตรการตรวจสอบความปลอดภัยทางถนนของถนนที่จะก่อสร้างใหม่

ที่มา: รายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนปี 2558 (Global Status Report on Road Safety 2015)

การประชุมรัฐมนตรีและคณะผู้แทนระดับสูงของประเทศสมาชิก ตาม “ปฏิญญา บราซิเลีย” (Brasilia Declaration) ว่าด้วยเรื่อง ความปลอดภัยทางถนน มีสาระสำคัญดังนี้

1. การสร้างความตระหนักว่า อุบัติภัยทางถนนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ความปลอดภัยทางถนนจึงมีความสำคัญ ในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมและความเท่าเทียม ทางเพศในบริบทของความปลอดภัยทางถนน และความร่วมมือระหว่างประเทศ บทบาทของสหประชาชาติที่สนับสนุนรัฐสมาชิกในการปฏิบัติตามตราสาร ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน
3. ข้อเสนอแนะในการยกระดับความปลอดภัยทางถนน ประกอบด้วย 5 เสาหลัก ได้แก่
 - (1) การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยทางถนน
 - (2) ถนนและการสัญจรที่ปลอดภัยมากขึ้น
 - (3) ยานพาหนะที่ปลอดภัยมากขึ้น
 - (4) คนใช้ถนนที่ปลอดภัยมากขึ้น
 - (5) การรับมือหลังเกิดอุบัติเหตุ

ที่มา: การประชุมรัฐมนตรีและคณะผู้แทนระดับสูงของประเทศสมาชิก ณ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เมื่อวันที่ 18-19 พฤศจิกายน 2558

คณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน ความปลอดภัยทางถนนตามกรอบปฏิญญามอสโก ในช่วง ทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554–2563 ให้เป็น มาตรฐานสากลคือ กำหนดให้อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ทางถนนของคนไทยลดลงครึ่งหนึ่ง โดยมีแนวทางในการ ดำเนินงานใน 8 ด้านได้แก่ (1) ส่งเสริมให้ทุกคนต้องสวมหมวก นิรภัย (2) ลดพฤติกรรมเสี่ยงในการเมาแล้วขับ (3) แก้ไขปัญหา จุดเสี่ยงและจุดอันตราย (4) ปรับพฤติกรรมผู้ขับขี่ยานพาหนะ ให้ปฏิบัติตามกฎจราจร (5) ยกระดับมาตรฐานยานพาหนะให้ ปลอดภัย (6) พัฒนสมรรถนะของผู้ใช้รถใช้ถนนให้ปลอดภัย (7) พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน และ (8) พัฒนาระบบบริหาร จัดการความปลอดภัยทางถนนให้มีความเข้มแข็ง

แนวทางการดำเนินการต่อไปเพื่อลดการสูญเสียชีวิต จากอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย ควรมีการดำเนินการ (1) การบริหารจัดการ โดยการผลักดันให้มีโครงสร้างบริหารจัดการ ที่ระดมความร่วมมือบุคลากรสหสาขาวิชาชีพ เพิ่มความเข้มแข็ง ของกลไกการจัดการที่สำคัญ เพื่อให้มีการนำแผนทศวรรษ เพื่อความปลอดภัยทางถนน และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม (2) การบังคับใช้กฎหมาย ให้มี “ระบบจัดการ ที่เข้มแข็ง” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญในการ บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด มีบทลงโทษที่รุนแรงโดยเฉพาะ กับผู้ที่เมาแล้วขับ และผู้ที่ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และ (3) การสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

การแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ทำให้ ไทยได้เลื่อนอันดับการค้ามนุษย์ Tier 2 Watch List

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยได้ประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนและ ต่อเนื่อง กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เผยแพร่ รายงานการค้ามนุษย์ TIP Report ประจำปี ค.ศ. 2016⁹ (Trafficking in Persons Report 2016 หรือ TIP Report 2016) เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ณ กรุงวอชิงตัน โดยจัด ระดับประเทศไทยดีขึ้นอยู่ในระดับ 2 ที่ต้องจับตามอง (Tier 2 Watch List)¹⁰ ภายหลังจากที่ได้รับการประเมินในระดับกลุ่ม ที่ 3 ในปี 2557-2558 เนื่องจากเห็นถึงความพยายาม

⁹ รายงานประจำปี ค.ศ. 2016 เป็นการประเมินข้อมูลระหว่าง 1 เมษายน 2558 - 31 มีนาคม 2559 ที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ จัดทำขึ้นตามกฎหมาย Trafficking Victims Protection Act of 2000 (TVPA) เป็นการประเมินสถานการณ์และการดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์ของรัฐบาลประเทศต่างๆ กว่า 186 ประเทศ และจัด ระดับประเทศต่างๆ ตามเกณฑ์ในกฎหมาย 4 ระดับ ซึ่งสหรัฐฯ อาจพิจารณาจะปรับการให้ความช่วยเหลือที่มีให้เพื่อมนุษยธรรมและความช่วยเหลือเกี่ยวกับการค้า

¹⁰ Tier 1 คือประเทศที่ดำเนินการสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมาย Trafficking Victims Protection Act: TVPA ทั้งด้านการป้องกันและบังคับใช้กฎหมายต่อต้าน การค้ามนุษย์ และการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ Tier 2 คือประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐฯ แต่มีความพยายามปรับปรุงแก้ไข Tier 2 Watch List บัญชีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง มีลักษณะคล้ายกับ Tier 2 แต่มีเหยื่อการค้ามนุษย์จำนวนมากหรือเพิ่มขึ้นมากหรือไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าได้ใช้ความ พยายามเพิ่มขึ้นในการต่อต้านการค้ามนุษย์ Tier 3 เป็นระดับต่ำสุด ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตาม TVPA และไม่ใช้ความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 14 สถิติคดีค้ามนุษย์ที่เริ่มดำเนินการสอบสวน (คดี)

ปี	รวม	รูปแบบการแสวงหาประโยชน์		
		บริการทางเพศ	แรงงาน	ขอทาน
2555	306	226	44	36
2556	674	520	80	74
2557	280	222	47	11
2558	317	245	69	3
รวม	1,577	1,2137	240	124

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตาราง 15 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองทั้งชาวไทยและต่างชาติ

ปี	ชาย			หญิง			รวม
	ต่ำกว่า 18 ปี	18 ปี ขึ้นไป	รวม	ต่ำกว่า 18 ปี	18 ปี ขึ้นไป	รวม	
2555	141	121	262	250	26	276	538
2556	107	112	219	412	50	462	681
2557	48	139	187	90	26	116	303
2558	85	180	265	113	33	146	411
รวม	381	552	933	865	135	1,000	1,933

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ความมุ่งมั่นของไทยในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รัฐบาลได้ดำเนินการที่สำคัญเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ อาทิ

- การสื่อสารและการสร้างความร่วมมือกับองค์กรทั้งภายในและระหว่างประเทศ ภายใต้หลักคิด “ประชารัฐร่วมใจ ต้านภัยการค้ามนุษย์” โดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นแกนนำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน ปราบปราม แก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (MOU) ฉบับประชารัฐระหว่างผู้แทนองค์กรหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศกว่า 60 หน่วยงาน
- นโยบายไม่ยอมรับต่อปัญหาการค้ามนุษย์ (Zero Tolerance) เป็นนโยบายหลักที่ให้ทุกภาคส่วนนำไปปฏิบัติและปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง เน้นผลลัพธ์ของการดำเนินงาน โดยในปี 2558 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณกว่า 508 ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์และการค้ามนุษย์ภาคประมง
- การดำเนินการด้านกฎหมาย ได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. วิธีการพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 โดยให้ใช้ระบบไต่สวนและให้เป็นไปโดยรวดเร็ว และใช้การสืบพยานโดยการถ่ายทอดภาพและเสียง รวมทั้งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความรุนแรงของปัญหา การค้ามนุษย์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น
- การปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมา มีเจ้าหน้าที่ถูกดำเนินคดีแล้วจำนวน 34 ราย
- การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยการอนุญาตให้อยู่ในประเทศชั่วคราว เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ การฝึกอบรมอาชีพและทักษะ และการรักษาพยาบาล รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้มีการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยเปิดรับจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติให้ถูกต้อง และได้รับสิทธิการดูแลต่างๆ พัฒนาเชื่อมโยงฐานข้อมูลในหลายๆ หน่วยงาน การแก้ไขปัญหาลูกเรือ เด็กขอทาน หญิงที่ถูกหลอกไปขายบริการ

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

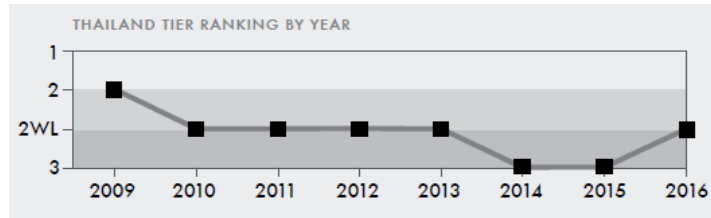
ของประเทศไทยในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และให้ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทย 17 ข้อ เนื่องจากตระหนักถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาล และการดำเนินงานอย่างเต็มที่ของทุกภาคส่วนของไทยในการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ โดยให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และประชากรกลุ่มเสี่ยง การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในภาคประมง และความชัดเจนในประเด็นของแรงงานบังคับ และแรงงานขัดหนี้ การตรวจแรงงาน รวมทั้งความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ดังนี้

ด้านการดำเนินคดี (1) การเพิ่มความพยายามติดตามผลการสอบสวน การดำเนินคดีและกระบวนการศาลยุติธรรมอย่างแข็งขันและอยู่ในห้วงเวลาอันเหมาะสม ซึ่งรวมถึงคดีที่เจ้าพนักงานรัฐถูกกล่าวหาว่าสมรู้ร่วมคิดค้ามนุษย์ การดำเนินคดีและลงโทษการค้ามนุษย์ผ่านการบังคับใช้กฎหมายในเชิงรุกและสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบกับภาคประชาสังคม การใช้คดีที่ประสบความสำเร็จในปีที่ผ่านมาเป็นรากฐานในการระบุและสอบสวนคดีใหม่ด้านการบังคับใช้แรงงาน แรงงานขัดหนี้และการค้ามนุษย์เพื่อธุรกิจทางเพศ และ (2) การเพิ่มการสนับสนุนหน่วยงานพิเศษที่ไทยจัดตั้งขึ้นในการดำเนินงานด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยได้จัดตั้งแผนกคดีค้ามนุษย์ในศาลอาญาและสำนักงานคดีค้ามนุษย์ในสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งหน่วยงานยังมีความต้องการกำลังคนและการพัฒนาความเชี่ยวชาญเจ้าหน้าที่ในการจัดการคดีค้ามนุษย์เพื่อธุรกิจทางเพศ การสอบสวนคดีเด็ก รวมทั้งการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อดำเนินงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กและเยาวชน

ด้านการปกป้องคุ้มครอง (1) การดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงกระบวนการปกป้องเหยื่อค้ามนุษย์ ทั้งการระบุตัวบุคคลผู้เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ การให้ความช่วยเหลือและสร้างเสริมความสามารถให้กับผู้รอดชีวิตจากการค้ามนุษย์ การจัดลำดับความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพ และความปลอดภัยของเหยื่อการค้ามนุษย์ และ (2) การดำเนินการตรวจสอบแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการจัดหาแรงงานอย่างละเอียด โดยเพิ่มบทบาทของผู้ตรวจแรงงาน ควบคุมตรวจสอบและดำเนินการปรับปรุงแนวปฏิบัติสรรหาแรงงานข้ามชาติผ่านช่องทางทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อประโยชน์ของแรงงานอพยพ

แผนภาพ 19 ผลการประเมินการจัดอันดับของประเทศไทย จากรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2559 (Trafficking in Persons Report 2016)

ที่มา: U.S. Department of State Trafficking in Persons 2016

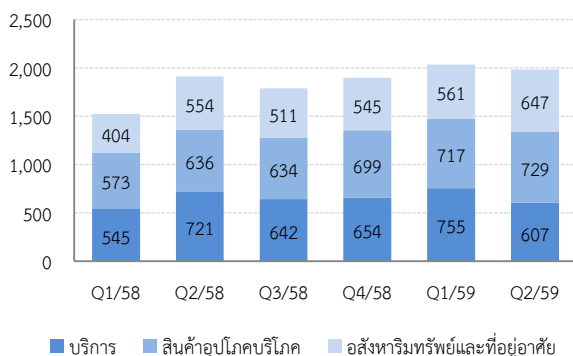
ตาราง 16 การรับเรื่องร้องเรียน

หน่วย : ราย

เรื่องร้องเรียน	Q2/2558	Q3/2558	Q4/2558	Q1/2559	Q2/2559
ด้านโฆษณา	272	253	334	457	373
ด้านฉลาก	726	614	640	704	559
ด้านสัญญา	753	742	748	727	795
ด้านกฎหมาย	1	1	0	25	12
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	159	177	176	120	244
รวม	1,911	1,787	1,898	2,033	1,983

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 20 ประเภทสินค้าที่มีการร้องเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ด้านการป้องกัน (1) การเพิ่มขีดความสามารถในการใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์และกฎระเบียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมที่แข็งแกร่งในการต่อสู้กับการค้ามนุษย์ และ (2) การเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้ตกเป็นเหยื่อให้ความร่วมมือกับกฎหมายการบังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนและดำเนินคดีของการค้ามนุษย์ การออกกฎหมายใหม่ๆ ในการให้สภาพทางกฎหมายและใบอนุญาตทำงานแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ ตลอดจนการเพิ่มความรับรู้การต่อต้านการค้ามนุษย์ นายจ้างและลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวทางเพศเพื่อลดความเสี่ยงของการค้ามนุษย์

แนวทางการดำเนินการต่อไป เพื่อให้สามารถเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ (1) การจัดสรรงบประมาณบูรณาการด้านการปราบปรามและแก้ไขการค้ามนุษย์ ปี 2560 ในวงเงิน 831.28 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 730.63 ล้านบาท ในปี 2559 (2) การดำเนินงานตามแนวทางเพิ่มพูนความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพิ่มความร่วมมือระดับทวิภาคีในการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก โดยครอบคลุมการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ การคุ้มครองผู้เสียหาย การบังคับใช้กฎหมาย และการส่งกลับและคืนสู่สังคม โดยยึดการรักษาความลับ และความปลอดภัยของผู้เสียหายเป็นสำคัญ และ (3) การสื่อสารและให้ข้อมูลกับนานาชาติถึงเจตนาธรรมและการดำเนินงานในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศ อันจะเป็นการยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศในระดับนานาชาติ

การร้องเรียนสินค้าและบริการลดลง แต่พบปัญหาการใช้ยาปฏิชีวนะในกระบวนการเลี้ยงสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการไตรมาสสองของปี 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีจำนวน 1,983 ราย ลดลงร้อยละ 3.0 จากไตรมาสก่อน ส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนด้านสัญญา โดยไตรมาสนี้การร้องเรียนด้านขายตรงและตลาดแบบตรงเพิ่มขึ้นมากจากการขยายตัวของตลาดแบบตรงโดยเฉพาะการขายผ่านเว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย ซึ่งควรเฝ้าระวังและให้ความรู้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ประเภทสินค้าที่มีการร้องเรียนสูงสุดคือ สินค้าอุปโภคบริโภค 729 ราย ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ เครื่องมือสื่อสารและสินค้าบริโภค อสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย 647 ราย ส่วนใหญ่เป็นอาคารชุดและบ้านจัดสรร และบริการ 607 ราย ส่วนใหญ่เป็นสถาบันเสริมความงาม ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และจองตั๋วเครื่องบิน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและควบคุมเชื้อดื้อยาและควบคุมกำกับดูแลการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมในภาคการเกษตรและสัตว์เลี้ยงภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการการดื้อยาด้านจุลชีพ พ.ศ. 2560-2564

เป้าหมาย ระบบการจัดการเชื้อดื้อยาและลดการใช้ยาต้านจุลชีพในภาคการเกษตรและสัตว์เลี้ยงอย่างบูรณาการและสอดคล้องกันทั้งภาครัฐและเอกชน

กลยุทธ์

- (1) ลดใช้ยาต้านจุลชีพในการทำปศุสัตว์และประมง
- (2) ลดเชื้อดื้อยาด้านจุลชีพในห่วงโซ่การผลิตอาหาร
- (3) เฝ้าระวังการใช้ยาต้านจุลชีพในพืช
- (4) ควบคุมกำกับดูแลการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมในสถานพยาบาลสำหรับสัตว์เลี้ยง
- (5) พัฒนาการให้ความรู้เรื่องการใช้อย่างเหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคการเกษตรทั้งพืชและสัตว์

ที่มา กระทรวงสาธารณสุข

เป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) ประกอบด้วย

เป้าหมายระยะสั้น (พ.ศ. 2559)

- (1) ขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- (2) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
- (3) ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
- (4) มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100
- (5) กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ร้อยละ 100
- (6) เทศบาลนคร เทศบาลเมืองทุกแห่งมีระบบคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง และเทศบาลตำบลมีระบบคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนเทศบาลตำบลทั่วประเทศ

เป้าหมายระยะยาว (พ.ศ. 2560-2564)

- (1) ขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 100
- (2) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- (3) ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
- (4) เทศบาลตำบลมีระบบคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนเทศบาลตำบลทั่วประเทศ

ที่มา: แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำหรับการประเมินการคุ้มครองผู้บริโภคที่สังคมให้ความสำคัญและมีความตื่นตัวกันมากคือ อาหารปลอดภัย และรณรงค์ “เอายาปฏิชีวนะออกจากอาหารของเรา” (Antibiotics Off the Menu) โดยให้ลด/เลิกการใช้ยาปฏิชีวนะในกระบวนการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารที่ตกค้างให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ได้แก่ เชื้อดื้อยา อาการข้างเคียงของยา การแพ้ยา ตลอดจนอาจก่อให้เกิดมะเร็ง ซึ่งปัจจุบันผลกระทบจากเชื้อดื้อยากำลังเป็นปัญหาสำคัญของโลก โดยประเทศไทยได้มีการยกเลิกการใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของสัตว์ที่เป็นอาหาร อย่างไรก็ตาม ยังอนุญาตให้สามารถผสมอาหารเพื่อใช้รักษาโรคได้ รวมทั้งยังพบปัญหาการใช้ยาปฏิชีวนะในกระบวนการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นอาหารที่สำคัญ ได้แก่ การนำเศษขี้เคมีภัณฑ์ไปผลิตยาสัตว์หรือผสมอาหารสัตว์โดยผิดกฎหมาย การนำยาที่ใช้ในคนไปใช้ในสัตว์อย่างไม่ต้อง ไม่ถูกวิธี การไม่หยุดใช้ยาในเวลาที่กำหนด และการไม่ตรวจหาสารตกค้างหรือตรวจอย่างไม่มีประสิทธิภาพก่อนฆ่าหรือจับสัตว์มาบริโภค ฯลฯ จึงควรมีมาตรการรณรงค์ให้ความรู้แก่เกษตรกรให้เห็นถึงผลเสียเพื่อให้ลด เลิกใช้ หรือใช้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและรับรองยาทางเลือกเพื่อใช้ทดแทนยาปฏิชีวนะ จัดทำข้อมูลและรายงานการใช้ยาที่ชัดเจน รวมทั้งปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายเพื่อกำกับให้มีการใช้อย่างเหมาะสม ป้องกันการลักลอบจำหน่ายยา/นำเศษขี้ภัณฑ์ไปใช้ในสัตว์ ตลอดจนผลักดันให้มีฉลากที่แสดงข้อมูลการผลิตอาหารจากสัตว์ที่ไม่ใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อเป็นทางเลือกให้กับประชาชน ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับผู้บริโภค รวมทั้งสอดคล้องกับการค้าสินค้าอาหารภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่ที่เข้มงวดและกีดกันสินค้าที่ไม่ปลอดภัยโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพอนามัย

การจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพด้วยการเปลี่ยนขยะเป็นเชื้อเพลิง

การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยนับว่าเป็นปัญหาระดับประเทศมายาวนานและยังมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเนื่องจากมีปริมาณขยะชุมชนเพิ่มขึ้นตลอดเวลาตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภค บริโภคของประชาชน โดยเมื่อขยะใหม่มีเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปี ประกอบกับปัญหาขยะที่สะสมมานาน เช่น รูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง ปริมาณขยะมูลฝอยเก่าที่ตกค้างสะสมจากการกำจัดที่ผิดวิธีจึงมาสู่สถานการณ์ที่เรียกว่า “ขยะ..เป็นวาระแห่งชาติ” โดยรัฐบาลได้มีการออก Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรักษาความสงบ

ผลการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 มีรายละเอียดดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเกะตักค้างสะสมได้กำจัดไปแล้วร้อยละ 66 หรือ ประมาณ 20 ล้านตัน
2. การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม
 - (1) จัดตั้งพื้นที่ต้นแบบ 1 แห่ง/1 จังหวัด โดยให้มีการคัดแยกขยะต้นทาง เก็บ ขนแบบแยกประเภทและนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง
 - (2) ศูนย์รวบรวมของอันตรายชุมชน 1 แห่ง/1 จังหวัด ปัจจุบันรวบรวมได้ 272.12 ตัน โดยส่งไปกำจัดแล้ว 195.68 ตัน
 - (3) การรวมกลุ่มพื้นที่ อปท. เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการในแบบศูนย์กำจัด ขยะมูลฝอยรวม (คลัสเตอร์) คาดว่าจะสามารถจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น ประมาณ 2.18 ล้านตัน
 - (4) การส่งเสริมเอกชนให้มีส่วนร่วมในการลงทุนก่อสร้างและเดินระบบแปรรูป ขยะมูลฝอยเพื่อการผลิตพลังงาน เปิดดำเนินการแล้ว 2 แห่ง คือ เทศบาล นครภูเก็ต และเทศบาลนครขอนแก่น และมีพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 4 แห่ง
3. การวางระเบียบและมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย อันตราย คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างกฎหมาย กฎระเบียบและแผน การบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อาทิ พรบ. การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ... ร่าง พรบ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... การออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์วิธีการ ระเบียบ ปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2558 เป็นต้น
4. การสร้างวินัยของคนในการจัดการขยะมูลฝอย
 - (1) กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการ “เมืองสะอาด คนในชาติมีสุข” เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ การคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง จนถึงการจัด
 - (2) รมรณรงค์การใช้ถุงพลาสติกในทุกวันทั้ง 15 และ 30 ของเดือนร่วมกับ หน่วยงานภาครัฐกิจ 16 หน่วยงาน ซึ่งสามารถลดการใช้ถุงพลาสติกได้แล้ว 36 ล้านใบ (ข้อมูล ณ มกราคม 2559)
 - (3) กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยส่งเสริมกิจกรรมการสร้างจิตสำนึก สร้างวินัยในสถานศึกษา อาทิ โรงเรียนเครือข่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา 140 โรงเรียน โรงเรียนปลอดขยะ zero waste school 1,032 โรงเรียน และ สนับสนุนให้ศูนย์เรียนรู้ชุมชน โรงเรียนต้นแบบปลอดขยะ zero waste school 12 แห่งทั่วประเทศ

ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (29 มีนาคม 2559)

แห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 และเพื่อการขับเคลื่อน การดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดทำแผนแม่บท การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสั้น (พ.ศ. 2559) และระยะยาว (พ.ศ. 2560-2564) โดยแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้วยเช่นกัน

สถานการณ์ปี 2558 มีขยะมูลฝอยตกค้างสะสม ประมาณ 30.4 ล้านตัน ได้กำจัดไปแล้วร้อยละ 66 คงเหลือ ประมาณ 10.46 ล้านตัน ส่วนขยะมูลฝอยใหม่ของปี 2558 มีปริมาณ 26.85 ล้านตัน พบว่า นำไปใช้ประโยชน์ 4.74 ล้าน ตัน กำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง 8.34 ล้านตัน และอีก 7.15 ล้านตัน เป็นการกำจัดที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งพบว่ารูปแบบการจัดการขยะ มูลฝอยที่ไม่ถูกต้องด้วยการนำไปเทกองกลางแจ้ง (open dump) ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย ของคนในชุมชน โดยภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะ มูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) มีแนวคิดที่สำคัญคือ ลดการเกิดของเสียหรือขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด นำของเสีย กลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลด การเกิดขยะมูลฝอย ส่วนขยะที่เหลือจากการคัดแยกนำไปใช้ ประโยชน์ใหม่ จะส่งเสริมให้นำไปแปรรูปผลิตพลังงานโดยเป็น รูปแบบความร่วมมือจากภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจมาลงทุน โดยในระดับบุคคลและชุมชนเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ปัญหา ขยะของประเทศลดลงและถึงเป้าหมายได้ โดยการสร้าง จิตสำนึกและส่งเสริมให้ประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชนและ ภาคเอกชนลดการเกิดของเสีย ณ แหล่งกำเนิด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) โดยเมื่อบุคคลมีจิตสำนึกในการเลือกบริโภคเพื่อลด การเกิดขยะมูลฝอย เช่น การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และหากเมื่อเกิดขยะมูลฝอยต้องสร้าง จิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางเพื่อประสิทธิภาพ ในการดำเนินการจัดเก็บและขนส่งเพื่อนำไปแปรรูปเป็น พลังงานหรือการกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป โดยหลักการ 3Rs นี้ได้ นำไปเป็นหลักการของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. 2559-2560) ที่กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำ ขึ้น โดยมีแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ที่มีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ให้ลดลงร้อยละ 5 ทุกจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานด้านการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่

ตัวอย่างการผลิตเชื้อเพลิงขยะ RDF (Refuse Derived Fuel) ในประเทศไทย

1. โครงการผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนซึ่งดำเนินการโดยบริษัทที่ได้รับผิดชอบในการจัดหาเชื้อเพลิงขยะให้กับผู้ผลิตปูนซีเมนต์ ได้แก่

- บริษัท เอส ซี ไอ อีโค เซอร์วิส จำกัด ในเครือบริษัทซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันดำเนินโครงการผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการผลิตปูนซีเมนต์ 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งปัจจุบันสามารถผลิต RDF ได้รวม 20,000 ตันต่อปี และ (2) โครงการผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ อบต. เมืองชิดจีน ตำบลบ้านหม้อ อำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี ปัจจุบันผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนได้ 2,400 ตันต่อปี และขณะนี้ (มิถุนายน 2558) ทางบริษัทฯ กำลังดำเนินการติดตั้งเครื่องจักรระบบผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนและขยะเก่าที่กู้คืนจากบ่อฝังกลบขยะของเทศบาล

- บริษัท ทีพีโอ โพลีน เพาเวอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัททีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันดำเนินการโรงงานผลิตเชื้อเพลิง RDF ซึ่งสามารถรองรับขยะชุมชนได้ประมาณ 5,000 ตันต่อวัน ขยะจากการขุดรื้อหลุมฝังกลบประมาณ 3,000 ตันต่อวัน และขยะอุตสาหกรรม (ประเภทขยะทั่วไป) ประมาณ 1,000 ตันต่อวัน โดยขยะที่ป้อนเข้าสู่โรงงานผลิตเชื้อเพลิง RDF ของบริษัทฯ ส่วนใหญ่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยาบุรีรัมย์ และชลบุรี เป็นต้น

2. โครงการผลิตเชื้อเพลิง RDF ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เองหรือผู้ประกอบการรายอื่นๆ เพื่อผลิตเชื้อเพลิง RDF จากขยะชุมชนและขยะเก่าจากหลุมฝังกลบขยะของ อปท. เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ผลิตปูนซีเมนต์ หรือนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงเพื่อปรับปรุงค่าความร้อนของขยะสำหรับเผาในเตาเผาขยะชุมชน ซึ่งปัจจุบันได้มีการดำเนินการแล้วในหลายพื้นที่ และยังมีอีกหลายพื้นที่ที่อยู่ในขั้นตอนการก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักร เช่น เทศบาลนครราชสีมา เทศบาลระยอง เทศบาลจันทบุรี เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลตำบลเกาะช้าง เป็นต้น

ที่มา: กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

จัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการขยะในพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีเทคโนโลยีการผลิตพลังงานจากขยะมากมายหลายวิธี เช่น ระบบเตาเผา ระบบแก๊สซิฟิเคชัน ระบบไพโรไลซิส ระบบก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบ ระบบผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่ง เป็นต้น โดยการผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่ง หรือ RDF (Refuse Derived Fuel) ที่หมายถึง ขยะมูลฝอยที่ผ่านกระบวนการจัดการต่างๆ มีค่าความร้อน องค์ประกอบทางเคมีที่เหมาะสมต่อการจัดเก็บ ขนส่งและการจัดการต่างๆ โดยนำไปใช้เป็นพลังงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้ ปัจจุบันมีการจัดทำพื้นที่นำร่องการพัฒนาเชื้อเพลิงขยะ RDF จำนวน 21 แห่ง ใน 15 จังหวัดทั่วประเทศ และมีพื้นที่ที่มีความพร้อมในการผลิตเชื้อเพลิงขยะ 90 แห่งทั่วประเทศ โดยจะสามารถรองรับปริมาณขยะมูลฝอยจากชุมชนได้มากกว่า 16,764 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 23 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน นับว่าเป็นเทคโนโลยีที่มีความเป็นไปได้ที่จะช่วยลดปริมาณขยะสะสมในชุมชนได้โดยมีค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก หากมีความพร้อมของผู้รับซื้อเชื้อเพลิงขยะอัดแท่ง จะทำให้การจัดการขยะในชุมชนด้วยวิธีนี้มีความคุ้มค่าและเชื้อเพลิงขยะเหล่านั้นนำไปใช้ทดแทนการเผาไหม้ถ่านหินในกระบวนการผลิตไฟฟ้าหรือปูนซีเมนต์ได้ดีและสอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (Alternative Energy Development Plan : AEDP) ภายใต้แผนบูรณาการ พลังงานระยะยาวที่ได้กำหนดสัดส่วนเป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ภายในปี 2579 ที่มีการดำเนินการในหลายรูปแบบ บางพื้นที่ภาคเอกชนดำเนินการเองเป็นผู้รับซื้อขยะแล้วนำไปทำเป็นเชื้อเพลิงขยะเอง หรือบางพื้นที่ดำเนินการโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำการผลิตเชื้อเพลิงขยะแล้วนำไปจำหน่ายกับผู้ผลิตปูนซีเมนต์ ทั้งนี้ มีข้อจำกัดที่สำคัญ เช่น องค์ประกอบทางเคมี ความร้อน และค่าความชื้นของขยะมูลฝอยที่จะนำมาผลิตเชื้อเพลิงขยะนั้นมีผลต่อราคาการรับซื้อขยะ ดังนั้น การคัดแยกขยะจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ทำให้การกำจัดขยะโดยการพัฒนาเชื้อเพลิงขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการกำจัดและจัดการขยะในทุกรูปแบบ

ส่วนที่สอง: บทความเรื่อง “การประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย”

การใช้แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยยังคงมีความจำเป็นและได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สำหรับการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากการขาดแคลนแรงงานในบางสาขา โดยเฉพาะงานประเภท 3D คือ งานหนัก (Difficult) งานสกปรก (Dirty) และงานที่มีความเสี่ยง (Dangerous) แต่ในปัจจุบันมักพบเห็นแรงงานต่างด้าวประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยทั้งที่เป็นลูกจ้างหรือเป็นเจ้าของกิจการซึ่งเป็นอาชีพสงวนสำหรับคนไทย การเปลี่ยนการประกอบอาชีพของแรงงานต่างด้าวดังกล่าวสะท้อนถึงการแสวงหาโอกาสและรายได้ที่ดีขึ้น รวมทั้งความต้องการแรงงานของนายจ้างที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ การศึกษาและสำรวจข้อมูลผู้ค้าขายรายย่อยต่างด้าว และขั้นตอนการเข้าสู่อาชีพค้าขาย ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการและแนวทางในการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมต่อไป

สถานการณ์การทำงานของคนต่างด้าว¹¹ ในประเทศไทย

รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยฉบับปี 2557 (Jerrold W. Huguet บรรณาธิการ, 2557) ประมาณการประชากรต่างด้าวในประเทศไทย พ.ศ. 2556 ทั้งสิ้น 3.68 ล้านคน เป็นผู้พำนักรออาศัย 428,827 คน (ร้อยละ 11.6) พำนักรและทำงาน 3.25 ล้านคน (ร้อยละ 88.4) หรือประมาณร้อยละ 8 ของกำลังแรงงาน ขณะที่จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วประเทศ ณ เดือนธันวาคม 2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 1.44 ล้านคน และล่าสุดเดือนกรกฎาคม 2559 มีจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ 1.56 ล้านคน ซึ่งให้เห็ว่ายังมีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากที่ยังไม่ทราบสถานภาพของการทำงาน อาทิ ประกอบอาชีพอิสระต่างๆ เป็นลูกจ้างโดยไม่ถูกกฎหมาย การประกอบอาชีพผิดกฎหมาย ฯลฯ

สำหรับจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน พบว่าอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล 656,044 คน (ร้อยละ 45) ภูมิภาคอื่น 787,430 คน (ร้อยละ 55) ส่วนใหญ่เป็นแรงงานชั่วคราวรอการพิสูจน์สัญชาติ 989,374 คน และชั่วคราวนำเข้ามาตาม MOU 279,311 คน ซึ่งเป็นแรงงานไร้ฝีมือที่กำหนดให้ประกอบอาชีพกรรมกรและงานรับใช้ในบ้านจากประเทศเมียนมา กัมพูชา และลาว ร้อยละ 88.2 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ปศุสัตว์และกิจการต่อเนื่องเกษตร ก่อสร้างและผลิตหรือค้าวัสดุก่อสร้าง การให้บริการต่างๆ รวมถึงการผลิตและจำหน่ายค้าส่ง ค้าปลีก สินค้าต่างๆ ขณะที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวประเภททั่วไป (มาตรา 9) มีจำนวน 104,208 คน และส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12) จำนวน 41,024 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการฝ่ายต่างๆ ประกอบอาชีพด้านการสอน ช่างเทคนิคและผู้บริหารระดับสูงอยู่ในภาคการผลิตและการศึกษา ส่วนชนกลุ่มน้อย (มาตรา 13) มีจำนวน 29,062 คน ส่วนใหญ่เป็นกรรมกรอยู่ในภาคก่อสร้าง เกษตร การผลิตและการขายส่งขายปลีก

จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร จำแนกตามลักษณะการเข้าเมืองและประเภทคนต่างด้าว

(หน่วย : คน)

ลักษณะการเข้าเมือง	2555	2556	2557	2558
1. มาตรา 9	910,684	1,120,005	1,279,555	1,373,388
1) ตลอดชีพ	983	983	983	495
2) ชั่วคราวทั่วไป	82,833	97,850	100,943	104,208
3) ชั่วคราวนำเข้ามาตาม MOU	93,265	174,042	206,168	279,311
4) ชั่วคราวพิสูจน์สัญชาติ	733,603	847,130	971,461	989,374
2. มาตรา 12 ประเภทส่งเสริม การลงทุนและกฎหมายอื่น	29,847	35,821	37,287	41,024
3. มาตรา 13	193,320	28,009	22,992	29,062
1) มาตรา 13 ชนกลุ่มน้อย	25,439	28,009	22,992	29,062
2) มาตรา 13 ตามมติ ครม. ต่ออายุแรงงาน 3 สัญชาติ	167,881	-	-	-
4. รวม (1+2+3)	1,133,851	1,183,835	1,339,834	1,443,474

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

จำนวนคนต่างด้าวมาตรา 9 พิสูจน์สัญชาติเดิม และนำเข้าตาม MOU (เมียนมา ลาว กัมพูชา) คงเหลือทั่วราชอาณาจักร จำแนกตามประเภทกิจการ ณ ธันวาคม 2558

หน่วย : คน/ตำแหน่ง

ประเภทกิจการ	พิสูจน์สัญชาติเดิม	นำเข้าตาม MOU	รวม	สัดส่วน
เกษตรและปศุสัตว์ กิจการต่อเนื่อง การเกษตร ต่อเนื่องปศุสัตว์และข้าวทะเล	265,205	58,848	324,053	25.54
กิจการก่อสร้าง ผลิตหรือจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง	198,733	64,337	263,070	20.74
ประมงและต่อเนื่องประมงทะเล	90,868	19,572	110,440	8.71
จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	45,250	10,856	56,106	4.42
ผลิตหรือจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป	59,063	17,876	76,939	6.06
ผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์พลาสติก	31,828	10,637	42,465	3.35
ค้าส่ง ค้าปลีก แผงลอย	29,819	5,189	35,008	2.76
งานรับใช้ในบ้าน	35,673	4,371	40,044	3.16
จำหน่ายผลิตภัณฑ์โลหะ	26,718	7,279	33,997	2.68
การให้บริการต่างๆ	126,985	54,555	181,540	14.31
อื่นๆ	79,232	25,791	105,023	8.28
รวม	989,374	279,311	1,268,685	100.00

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

¹¹ คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หากต้องการทำงานจะต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน โดยการทำงาน หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้าง หรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

การประกอบอาชีพของแรงงานต่างด้าว

สศช. ร่วมกับบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB) ดำเนินโครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าว โดยรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 4 พ.ค.-22 มิ.ย. 2559 ในพื้นที่กรุงเทพฯ สมุทรปราการ สมุทรสาคร เชียงใหม่ นครราชสีมา หนองคาย ชลบุรี และสงขลา โดยผลสำรวจ พบว่า

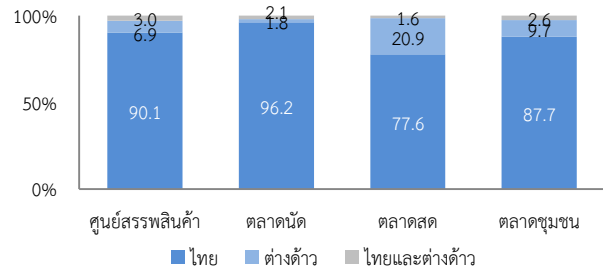
- **แรงงานต่างด้าวมีการค้าขายในทุกระดับ ผลการจแนนับร้านค้าคนต่างด้าวในสถานที่ 4 ประเภท คือ ศูนย์สรรพสินค้า ตลาดนัด ตลาดสด และตลาดชุมชน 5 แห่ง ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบร้านค้าที่เปิดขายทั้งสิ้น 10,453 ร้าน/แผง อยู่ในศูนย์สรรพสินค้า 1,480 ร้าน ตลาดนัด 8,497 ร้าน/แผง ตลาดสด 321 ร้าน/แผง และตลาดชุมชน 155 ร้าน/แผง พบร้านค้าที่มีคนต่างด้าวเป็นเจ้าของ 102 ร้าน (ร้อยละ 6.9) 149 ร้าน/แผง (ร้อยละ 1.8) 67 ร้าน/แผง (ร้อยละ 20.9) และ 15 ร้าน/แผง (ร้อยละ 9.7) ตามลำดับ โดยเฉพาะในตลาดสดและตลาดชุมชนที่มีสัดส่วนค่อนข้างสูงเนื่องจากความยากง่ายในการเข้าถึงสถานที่ และแม้ว่าจะเป็นการสุ่มเฉพาะจุดแต่ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ามีแรงงานต่างด้าวเข้ามาค้าขายในทุกระดับ**

- **ผู้ค้าคนไทยและต่างด้าวขาดการรับรู้ด้านกฎหมาย** ผลการสัมภาษณ์ผู้ค้ารายย่อยไทย 432 รายและผู้ค้าต่างด้าว 424 ราย พบว่า ผู้ค้าชาวไทยประมาณ 3 ใน 4 รับรู้ว่ามีคนต่างด้าวประกอบอาชีพค้าขาย แต่มีเพียงประมาณครึ่งหนึ่งที่ทราบว่า การประกอบอาชีพค้าขายของแรงงานต่างด้าวเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ขณะที่ผู้ค้าต่างด้าวที่รู้มีเพียง 1 ใน 4 โดยผู้ที่รู้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวที่เป็นเจ้าของ

- **ผู้ค้าต่างด้าวส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานตอนต้น** โดยร้อยละ 80.9 มีอายุ 20-39 ปี ซึ่งอยู่เป็นวัยเริ่มต้นมีครอบครัวและบุตร ส่วนใหญ่เป็นสัญชาติเมียนมา กัมพูชา และลาว ร้อยละ 45.3 23.9 และ 17.5 ตามลำดับ ผู้ค้าต่างด้าวส่วนใหญ่มีเอกสารแสดงตัว¹² ได้แก่ พาสปอร์ตร้อยละ 58.0 บัตรสีชมพูร้อยละ 35.6 โดยเป็นผู้ไม่มีใบอนุญาตทำงาน (มีพร. 38/1) หรือไม่มีบัตรเพียงร้อยละ 1.2 ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานของรัฐทั้งในเรื่องของการผ่อนผันและปรับสถานะผู้จดทะเบียนให้เป็นแรงงานถูกต้องตามกฎหมาย ระยะเวลาอยู่ในประเทศไทย 1-5 ปี ร้อยละ 63 และ 6-10 ปี ร้อยละ 25.7

- **ลักษณะที่ขายส่วนใหญ่เป็นแผงและรถเข็นโดยร้อยละ 40 เป็นเจ้าของเอง** ลักษณะที่ขายเป็นแผงและรถเข็นร้อยละ 74 เป็นบูธ/บล็อกในห้าง และอาคารพาณิชย์ ร้อยละ 24.6 ขณะที่สถานภาพของผู้ค้ารายย่อยต่างด้าว พบว่า เป็นลูกจ้างร้อยละ 45.8 เป็นเจ้าของร้อยละ 42.9 และค้าขายให้ครอบครัว/ญาติร้อยละ 11.3

ร้านค้าที่ค้าขายในสถานที่ต่างๆ จำแนกตามสัญชาติเจ้าของกิจการ

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

การรับรู้กฎหมายการห้ามประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของคนต่างด้าว

การรับรู้	ผู้ค้าชาวไทย	ผู้ค้าต่างด้าว		รวม
		เจ้าของ	ลูกจ้าง	
ทราบ	206	75	28	309
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	226	76	134	436
ไม่ผิดกฎหมาย	-	31	79	110
ไม่ระบุ	-	-	1	1
รวม	432	182	242	856

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

ร้อยละของคุณลักษณะผู้ค้าต่างด้าวจำแนกตามสถานะ

	เจ้าของ	ลูกจ้าง	รวม
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	1.1	11.6	7.1
20-29 ปี	25.8	57.4	43.9
30-39 ปี	51.1	26.4	37.0
มากกว่า 40 ปี	22.0	4.5	12.0
สัญชาติ			
เมียนมา	44.5	45.5	45.3
กัมพูชา	21.4	25.6	23.9
ลาว	19.8	15.7	17.5
เวียดนาม	4.4	1.7	2.8
จีน	1.6	0.4	0.9
ชนกลุ่มน้อย	5.5	9.9	8.1
อื่นๆ	2.7	0.4	1.4
การประกอบอาชีพอื่นมาก่อน			
เคย	52.2	29.3	39.2
ไม่เคย	47.8	70.7	60.8
ลักษณะหนังสือเดินทาง			
พาสปอร์ต	51.6	62.8	58.0
บัตรชมพู	39.6	32.6	35.6
บัตรเขียว	4.9	0.0	2.1
บัตรขาว/วีซ่า	2.2	3.7	3.1
พร.38/1 ไม่มีบัตร	1.6	0.8	1.2
ลักษณะสถานที่ขาย			
แผง	62.1	52.9	56.8
รถเข็น	26.9	9.9	17.2
บูธ/บล็อกในห้างสรรพสินค้า	3.3	19.0	12.3
อาคารพาณิชย์	5.5	17.4	12.3
อื่นๆ อาทิ ห้องเช่า	2.2	0.8	1.4

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

¹² บัตรประจำตัวแรงงานต่างด้าวที่ได้ใบอนุญาตทำงาน ได้แก่ ถีพาสปอร์ต (เล่มม่วง น้ำเงิน แดง) บัตรเขียว บัตรสีชมพู คนไม่มีสถานะทางทะเบียน ถีพาสปอร์ตขาว ส่วนผู้ไม่มีใบอนุญาตทำงานได้แก่ บัตร พร.38/1 (ได้สิทธิอาศัยชั่วคราว) และไม่มีบัตรใดๆ เลย

สะท้อนให้เห็นว่าแม้จะจ้างแรงงานต่างด้าวจดทะเบียนเป็นกรรมกร แต่ในทางปฏิบัตินายจ้างต้องการแรงงานมาทำงานที่หลากหลาย รวมถึงการช่วยขายของหน้าร้าน และมีจำนวนไม่น้อยที่เป็นเจ้าของเอง

- **ส่วนใหญ่ผู้ค้าต่างด้าวไม่เคยประกอบอาชีพอื่นมาก่อน** ร้อยละ 60.8 โดยกลุ่มที่เป็นเจ้าของมีสัดส่วนเคยประกอบอาชีพอื่นสูงกว่า สำหรับคนต่างด้าวที่เป็นเจ้าของพบกว่าครึ่งมีอายุระหว่าง 30-39 ปี ส่วนใหญ่มีสัญชาติเมียนมา กัมพูชา และลาว อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรสัญชาติเวียดนามและจีนมีสัดส่วนเป็นเจ้าของกิจการสูงกว่า นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ค้าต่างด้าวที่เป็นเจ้าของที่เข้ามาประกอบอาชีพค้าขายเลยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 41.3 ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจุบันแรงงานต่างด้าวมีย่าน ญาติ เครือข่ายทำให้มีช่องทางค้าขาย ขณะที่ 1 ใน 3 ของผู้ค้าต่างด้าวที่เป็นเจ้าของค้าขายหลังจากเข้ามาแล้ว 2-3 ปี ซึ่งให้เห็นพลวัตของการปรับเปลี่ยนการทำงานของแรงงานต่างด้าว ซึ่งจากเดิมเข้ามาเป็นแรงงานมาสู่การเป็นผู้ประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มขึ้น

- **แม้จะมีการจับกุมแต่กว่าครึ่งกลับมาค้าขายใหม่** ด้านการตรวจสอบจับกุม ผลสำรวจพบว่าผู้ค้าชาวไทยร้อยละ 43.1 เคยพบเห็นการตรวจสอบ จับกุมแรงงานต่างด้าวที่ประกอบอาชีพค้าขายของเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ผู้เคยพบเห็นการจับกุมเห็นว่าหลังการจับกุมมีการกลับมาขายใหม่ถึงร้อยละ 63.4

- **มีผู้ได้รับสวัสดิการทางสังคมเพียง 1 ใน 5** ผู้ค้ารายย่อยต่างด้าวยุทธละ 19.3 ได้รับสวัสดิการสังคม โดยสวัสดิการที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นการรักษาพยาบาล รองลงมาเป็นการศึกษาของบุตรผู้ค้าต่างด้าว

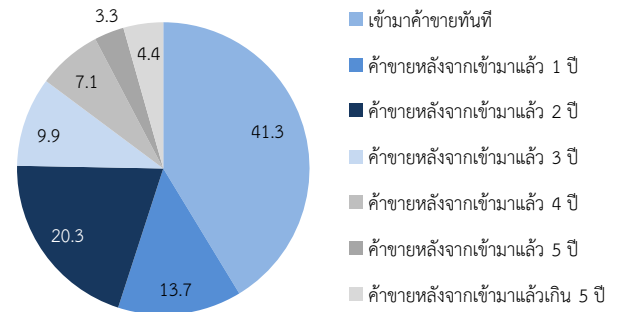
- **ส่วนใหญ่มีเงินเก็บและส่งเงินกลับ** ผลประกอบการผู้ค้าต่างด้าวยุทธละ 47.4 มีเงินเก็บและไม่มีหนี้สิน และกว่าร้อยละ 80 มีการส่งเงินกลับประเทศโดยกลุ่มนี้ร้อยละ 32.1 ไม่มีเวลาส่งกลับที่แน่นอน ขณะที่ร้อยละ 25.9 ส่งเงินกลับเดือนละครึ่ง จำนวนเงินส่งกลับแต่ละครั้ง ร้อยละ 52.0 ส่งกลับ 1,001-5,000 บาท และร้อยละ 35.1 อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่ส่งกลับโดยฝากญาติพี่น้องตอนกลับประเทศ ธนาคาร และเอากลับด้วยตนเอง

กระบวนการ ขั้นตอน และการคงสภาพการเป็นผู้ค้ารายย่อย

การเข้าสู่อาชีพค้าขายรายย่อยของคนต่างด้าวมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ (1) การเข้าเมืองโดยมีนายหน้าหรือนายจ้างรับรองถูกต้องตามกฎหมายแต่เปลี่ยนมาค้าขายรายย่อย โดยมีสาเหตุมาจากการจ้างงานไม่ต่อเนื่อง ถูกเอาเปรียบและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลง รวมทั้งการพบช่องทางค้าขายซึ่งมีรายได้ดี และ (2) การตั้งใจเข้ามาแบบผิดกฎหมาย อาทิ ถือวีซ่านักท่องเที่ยวแต่มีวัตถุประสงค์อื่น ถูกนายหน้าหลอกและลักลอบเข้าเมืองทางรอยต่อชายแดน บางส่วนเคยเป็นแรงงานเถื่อนที่ไม่ได้รับการคุ้มครองและเข้าสู่การค้าขายรายย่อย

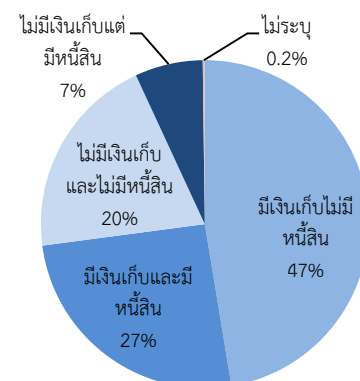
รูปแบบของการเป็นผู้ขายรายย่อย ได้แก่ (1) ลักลอบขายเอง (2) มีนายทุนทำข้อตกลง โดยนายทุนเป็นคนเตรียมรถเข็น สินค้าไว้ให้ รูปแบบการแบ่งผลประโยชน์ตามตกลง เช่น รับจ้างขายเป็นรายวัน แบ่งโดยกำหนดสัดส่วนกำไร หรือเหมาไปขายโดยกำไรเป็นของพ่อค้าแม่ค้าต่างด้าวทั้งหมด และ (3) มีคนรับสมอ้างเป็นนายจ้าง

ระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทยก่อนจะประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของกลุ่มที่เป็นเจ้าของ

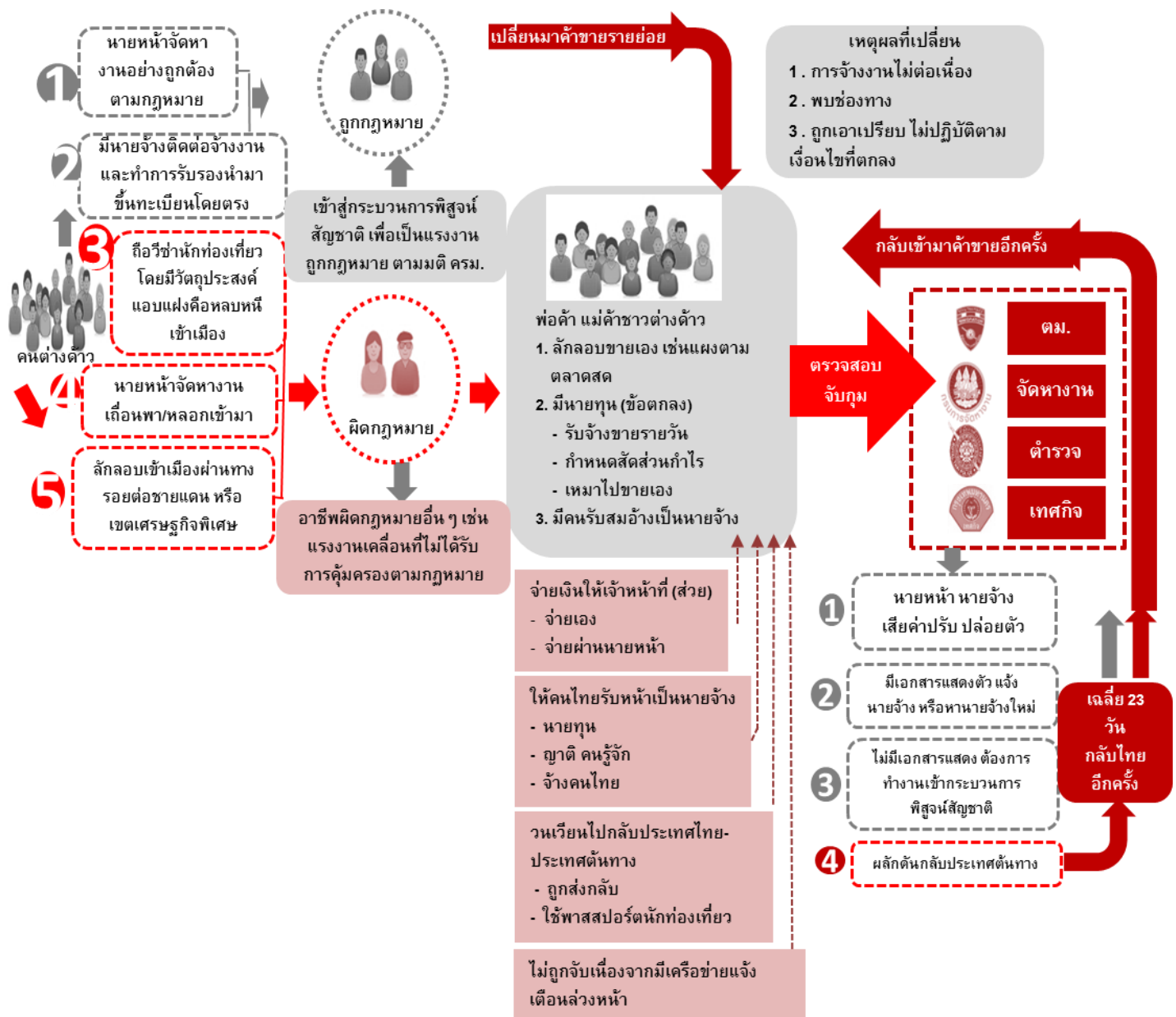
ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

สัดส่วนสถานะด้านผลประกอบการของผู้ค้ารายย่อยต่างด้าว

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

กระบวนการและการคงสภาพเป็นผู้นำรายย่อยของคนต่างด้าว

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

สำหรับการคงสภาพอาชีพค้าขายรายย่อยมีหลากหลายวิธี ได้แก่ (1) การจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ (ส่วย) (2) การให้คนไทยรับหน้าเป็นนายจ้าง ทั้งในรูปแบบรับจ้าง ทำเป็นข้อตกลง หรือให้ญาติพี่น้องที่เป็นคนไทย (แต่งงานกับคนไทย) รับสมอ้างเป็นนายจ้าง ซึ่งแม้จะผิดกฎหมายแต่เป็นรูปแบบของการเสียค่าปรับในฐานะไม่ทำการค้าด้วยตนเองและสามารถกลับมาค้าขายใหม่ได้ (3) การวนเวียนไปกลับประเทศไทย-ประเทศต้นทาง อาทิ ถูกส่งกลับแล้วกลับมาใหม่ หรือกลับไปต่อวีซ่านักท่องเที่ยว และ (4) การมีเครือข่ายแจ้งเตือนล่วงหน้า ทำให้ไม่ถูกจับกุม และเมื่อกลุ่มคนต่างด้าวถูกจับแล้วจะมีกระบวนการที่ทำให้สามารถกลับมาค้าขายใหม่ เช่น บางรายมีนายจ้างหรือนายหน้าเสียค่าปรับและปล่อยตัว หากไม่มีเอกสารแสดงตัวและต้องการทำงานจะเข้ากระบวนการพิสูจน์สัญชาติต่อไป หรือโดนผลักดันกลับประเทศต้นทาง ซึ่งก็จะกลับเข้ามาค้าขายอีกครั้ง

ผลกระทบจากการมีผู้ค้าขายรายย่อยต่างด้าว

ผลกระทบต่อผู้ค้าขายรายย่อยไทย จากการสำรวจผู้ค้าขายรายย่อยไทยในพื้นที่เดียวกับผู้ค้าขายรายย่อยต่างด้าว พบว่า ผู้ค้าคนไทยเห็นว่าการเข้ามาค้าขายของคนต่างด้าวมีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยผลดี คือ ส่งเสริมให้ตลาดมีความคึกคัก ดึงดูดคนต่างด้าวอื่นๆ มาซื้อสินค้า และมี

สินค้าหลากหลาย ส่วนผลเสียส่วนใหญ่คือ การแย่งอาชีพคนไทย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเภทสินค้าที่ขายระหว่างผู้ค้าชาวไทยและต่างด้าวในพื้นที่เดียวกัน พบว่า ส่วนใหญ่ขายสินค้าประเภทใกล้เคียงกัน โดยมีสินค้าที่ขายสูงสุด 4 ประเภทแรกเหมือนกัน ได้แก่ ผักสด/ผลไม้ อาหารสำเร็จรูป เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และไข่ เนื้อสัตว์

สำหรับความเห็นต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างผู้ค้าคนไทยส่วนใหญ่เห็นว่าไม่กระทบ ส่วนผลกระทบที่ได้รับประมาณ 1 ใน 3 เห็นว่าจำนวนลูกค้าและรายได้จากการขายสินค้าลดลง ขณะที่ประมาณร้อยละ 10 เห็นว่าเพิ่มขึ้น ผลกระทบอื่นๆ ได้แก่ ขายตัดราคาโดยใช้ของคุณภาพต่ำ แย่งชิงสินค้า/วัตถุดิบทำให้ราคาแพงขึ้น และมีการตั้งกลุ่มอิทธิพล ฯลฯ ขณะที่การยอมรับหากมีกฎหมายอนุโลมให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพค้าขายได้ร้อยละ 46.5 ใกล้เคียงกับไม่ยอมรับคือร้อยละ 53.5

● มุมมองผลกระทบในภาพรวม ผลกระทบต่อผู้ค้า

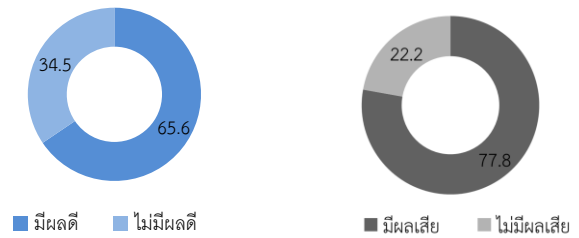
รายย่อยของไทยในภาพรวมยังประเมินได้ยากเนื่องจากขาดข้อมูลและการศึกษาวิจัยที่เพียงพอ นอกจากนี้ ในแต่ละกลุ่มยังมีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ค้ารายย่อยไทยเห็นว่า มีผลกระทบต่อผู้ค้าคนไทย ขณะที่นักวิชาการมองว่าไม่อยู่ในระดับที่น่ากังวล อย่างไรก็ตาม ทุกกลุ่มเห็นตรงกันว่าผลกระทบในด้านอื่นๆ อาทิ ด้านสุขภาพอนามัยจากมาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัยที่แตกต่างจากคนไทย เงินรั่วไหลออกนอกประเทศ ปัญหาอาชญากรรมการทะเลาะวิวาท การแพร่ระบาดของโรค ความต้องการทรัพยากรพื้นฐานจนถึงงบประมาณที่ใช้ในการดูแล ฯลฯ ที่จำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว

ข้อค้นพบจากการศึกษาและการสำรวจ

● **ข้อกำหนดงานอาชีพสำหรับคนต่างด้าวไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการใช้แรงงาน** จากข้อกำหนดด้านการทำงานของคนต่างด้าวที่ห้ามประกอบอาชีพสงวน 39 อาชีพ รวมทั้งการยกเว้นอนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในงาน 2 ประเภทหลัก คือกรรมกรและคนรับใช้ในบ้านในกิจการหลัก 10 ประเภท¹³ ทำให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นลูกจ้างกรรมกรในกิจการต่างๆ แต่นายจ้างต้องการให้ลูกจ้างทำงานในหลายลักษณะไม่เฉพาะการเป็นกรรมกร เช่น การช่วยขายของหน้าร้าน ซึ่งข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการใช้แรงงานจริง

● **การขาดการรับรู้ด้านกฎหมาย** แม้จะมีแผนจัดอบรมแรงงานต่างด้าวก่อนเข้าทำงานเพื่อให้รู้ถึงการทำงานและกฎหมายคุ้มครองแรงงาน แต่แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่าการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของคนต่างด้าวผิดกฎหมาย ประกอบกับเป็นงานเบาและมีรายได้ดี ส่งผลให้มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นผู้ค้ารายย่อยโดยเป็นเจ้าของเอง ขณะเดียวกันพ่อค้าแม่ค้าไทยจำนวนไม่น้อยที่ทำให้ขาดความตระหนักและร่วมมือกับแรงงานต่างด้าว ซึ่งการให้ความรู้แก่ทั้งผู้ค้าชาวไทยและต่างด้าวจะช่วยป้องกันการเข้ามาประกอบอาชีพค้าขายของแรงงานต่างด้าว และสร้างความตระหนักให้กับคนไทยที่จะช่วยสอดส่องลดปัญหาความไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่และงบประมาณที่มีจำกัด

ผลดี ผลเสียจากการเข้ามาค้าขายของพ่อค้าแม่ค้าต่างด้าว

มีผลดีคือ (3 อันดับแรก) n =283

ส่งเสริมให้ตลาดมี	58.1
ความคึกคัก	
ดึงดูดคนต่างด้าวอื่นๆ	45.7
มาซื้อสินค้า	
มีสินค้าหลากหลาย	32.6

มีผลเสียคือ (3 อันดับแรก) n =336

แย่งอาชีพพ่อค้า แม่ค้า	90.4
คนไทย	
เสี่ยงต่อการแพร่ของ	14.2
โรคติดต่อ	
เกิดปัญหาทะเลาะวิวาท	13.9

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ค้าชาวไทยจากการมีผู้ค้าต่างด้าวเข้ามาค้าขายในพื้นที่

ที่มา: โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าวปี 2559 สศช. โดยบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

¹³ 1) ประมง (ทะเลและน้ำจืด) 2) ต่อเนื่องประมง 3) เกษตรและปศุสัตว์ 4) โรงสีข้าว 5) โรงอิฐ 6) โรงน้ำแข็ง 7) ขนถ่ายสินค้าทางน้ำ 8) ก่อสร้าง 9) เหมือนแร่และเหมืองหิน 10) ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล และหากไม่เข้าข่าย 10 ประเภทนี้ ให้จัดไว้ในรหัส 11 คือ ประเภทอื่นๆ อาทิ ขนส่งทางบก ขนถ่ายสินค้า โรงเลื่อย โรงกลึง เทปาล์ม จำหน่ายพืชผลเกษตร ค่าปลีก/ค้าส่ง/แผงลอยในตลาด ปั่นน้ำมัน ฯลฯ (กิริยา กุลกลการ, 2557)

- **การมีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย** แม้จะมีการตรวจสอบจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ แต่ยังพบว่าแรงงานต่างด้าวสามารถกลับมาค้าขายใหม่ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้ค้าต่างด้าวเป็นลูกจ้างจึงเป็นการเสียค่าปรับ ปัญหาการรับสมัครยังเป็นนายจ้าง รวมถึงค่าปรับมีอัตราค่อนข้างต่ำทำให้กลุ่มกระทำความผิดกลับมาค้าขายซ้ำ ตลอดจนปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ยังขาดการให้ความสำคัญกับนายหน้าหรือกลุ่มทุนที่เป็นแหล่งใหญ่ของการลักลอบนำเข้าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

- **การมีข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน** การปฏิบัติงานยังเป็นไปตามภารกิจของหน่วยงาน แต่ยังมีข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่จำเป็นยังมีช่องโหว่ในการใช้งาน อาทิ ขาดการบันทึกข้อมูลประวัติการทำผิดของแรงงานต่างด้าวทำให้ผู้ถูกส่งกลับประเทศสามารถกลับเข้ามาประกอบอาชีพค้าขายใหม่ในประเทศไทยได้อีก นอกจากนี้ การขาดข้อมูลความต้องการแรงงานต่างด้าวในเชิงปริมาณและอาชีพที่ชัดเจน ส่งผลต่อการกำหนดจำนวนแรงงานต่างด้าวและอาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ความต้องการแรงงานต่างด้าวในประเทศและการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

- **ความซับซ้อนของขั้นตอนการบริหารจัดการ** การดำเนินการเพื่อให้ได้รับหนังสือเดินทางชั่วคราวเอกสารรับรองบุคคลจากประเทศต้นทางและได้รับอนุญาตให้เป็นผู้เดินทางเข้าประเทศอย่างถูกกฎหมายมีขั้นตอนการยื่นเอกสารที่ยืดยาวซับซ้อน ต้องพึ่งพานายหน้าทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง เป็นสาเหตุให้แรงงานต่างด้าวบางส่วนไม่เลือกขึ้นทะเบียนให้ถูกต้อง รวมทั้งความยุ่งยากในการเปลี่ยนนายจ้าง และการขาดความต่อเนื่องในการจ้างงานทำให้แรงงานต่างด้าวปรับเปลี่ยนไปประกอบอาชีพค้าขายรายย่อย

สรุปและข้อเสนอแนะ

พลวัตของแรงงานต่างด้าวนอกเหนือจากการเข้าสู่ผู้ค้าขายอิสระรายย่อย ยังพบว่ามีจำนวนไม่น้อยที่เข้าสู่การเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ เช่น การเกษตรทั้งในรูปแบบการเช่าที่ดิน และจ้างปลูก คนขับรถรับจ้าง ฯลฯ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นหลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ทำได้ง่ายขึ้น ขณะที่แรงงานที่ประกอบอาชีพค้าขายรายย่อย หรืออาชีพอิสระอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ ซึ่งปัจจุบันยังขาดระบบข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกับอาชีพ รายได้ การมีประกันสังคม สิทธิและสวัสดิการ ตลอดจนการจัดเก็บภาษี หากมีจำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระจำนวนมากจะเป็นการยากต่อการกำกับ ดูแล และติดตาม การเตรียมพร้อมที่จะป้องกันและลดผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินงานทั้งในด้านการพัฒนาแรงงานในภาพรวม และการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ดังนี้

- **การพัฒนาแรงงานในภาพรวม** ภายใต้บริบทการพัฒนาประเทศที่มีข้อจำกัดด้านกำลังแรงงาน และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการพัฒนากำลังแรงงานให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ยุกระดับแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานทักษะสูงหรือการเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ การพัฒนาระบบข้อมูลแรงงานไทยโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและการคุ้มครองทางสังคม ตลอดจนพัฒนาระบบข้อมูลความต้องการและการผลิตกำลังคนที่มี การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการกำหนดระดับการพึงพิงแรงงานต่างด้าวทั้งปริมาณและสาขาการผลิตที่มีความจำเป็น

- **การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว โดย**

- ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลทั้งการเพิ่มข้อมูลที่จำเป็นต่อการควบคุมและป้องกัน อาทิ ประวัติการทำงาน การกระทำความผิด ฯลฯ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถตรวจสอบข้อมูล และเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานซึ่งจะช่วยให้ระบบข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการบริหารแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินการป้องกันการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย หรือประกอบอาชีพที่ไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งให้การคุ้มครองสิทธิ และจัดสวัสดิการโดยแรงงานต่างด้าวมมีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างเหมาะสม

- ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยมีกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการหรือการใช้แรงงานต่างด้าว ลดความซับซ้อนและขัดแย้งในทางปฏิบัติ ตลอดจนปรับระบบการบริหารจัดการให้มีความเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ใช้เวลาไม่นาน และค่าใช้จ่ายไม่สูง เพื่อลดการพึ่งพิงกลุ่มนายหน้าและช่วยให้แรงงานต่างด้าวขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานให้ถูกต้องสามารถติดตามและกำกับดูแลได้อย่างทั่วถึง ขณะเดียวกันกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงขึ้นสำหรับนายจ้างและลูกจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งมีมาตรการเพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

- ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ผ่านสื่อระดับประเทศเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องกฎหมายการทำงานในประเทศไทยให้แรงงานต่างด้าวรับรู้ถึงอาชีพที่สามารถทำได้ก่อนเข้ามาทำงานหรือก่อนถูกส่งเข้าตลาดแรงงานไทย

สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าว

การทำงานของคนต่างด้าวจะต้องขออนุญาตทำงานจากสำนักงานแรงงานต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 โดยประเภทของคนต่างด้าวที่ขออนุญาตทำงาน ประกอบด้วย

มาตรา 9 “คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงาน” ได้แก่ (1) คนต่างชาติที่มีสิทธิอาศัยอยู่ถาวรในประเทศไทย และได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตลอดชีพ (2) คนต่างชาติที่เข้าทำงานโดยได้รับใบอนุญาตชั่วคราว (3) แรงงานระดับล่างที่นำเข้าจากการทำบันทึกข้อตกลง (4) แรงงานเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้พิสูจน์สัญชาติจากประเทศต้นทาง

มาตรา 12 หมายถึงกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่มีฝีมือ เข้ามาทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่น

มาตรา 13 ได้แก่ (1) กลุ่มคนต่างด้าวที่ร่อนเร่และได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพ (2) กลุ่มคนต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายแต่ได้รับอนุญาตให้อยู่เพื่อรอการส่งกลับ (3) บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติ (4) บุคคลที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย

กฎประกาศกระทรวงของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2521 กำหนดงาน 27 อาชีพ ให้คนต่างด้าวตามมาตรา 13 (คนที่มิบัตรประจำตัวคนไม่มีสัญชาติไทย เช่น ชนกลุ่มน้อย ฯลฯ) ทำได้ ได้แก่ (1) งานช่างซ่อมจักรยาน (2) งานช่างประกอบและซ่อมเบาะรถ (3) งานช่างประกอบและซ่อมตัวถัง (4) งานช่างประกอบและซ่อมท่อไอเสียรถ (5) งานช่างบัดกรีโลหะด้วยแผ่นมือ (6) งานช่างไม้เครื่องเรือน (7) งานช่างไม้ก่อสร้างอาคาร (8) งานเลื่อยไม้ในโรงงานแปรรูปไม้ (9) งานช่างปูน (10) งานช่างทาสี (11) งานช่างประกอบและซ่อมประตูหน้าต่าง (12) งานช่างติดตั้งมุ้งลวด (13) งานช่างย้อมผ้า (14) งานช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ยกเว้นการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี (15) งานซักรีดเสื้อผ้า (16) งานทำสวนผักและผลไม้ (17) งานเลี้ยงสัตว์ ยกเว้นงานเลี้ยงไหม (18) งานขายปลีกสินค้าที่มีใช้เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพยนตร์ อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องอะไหล่ (19) งานขายอาหารและเครื่องดื่ม (20) งานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม (21) งานช่างประกอบและซ่อมรองเท้า (22) งานช่างซ่อมนาฬิกา ปากกา และแว่นตา (23) งานช่างลับมีด และของมีคมอื่น (24) งานช่างทำกรอบรูป (25) งานช่างเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องโลหะมีค่าอื่น (26) งานช่างทอผ้าไหมพรมและทอผ้าด้วยมือ ยกเว้นทอผ้าไหม และงานทำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเส้นไหม (27) งานกรรมกร

ทั้งนี้ การทำงานของคนต่างด้าวจะห้ามประกอบอาชีพสงวน 39 อาชีพ ตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 ได้แก่

(1) งานกรรมกร (2) งานกลีกรม งานเลี้ยงสัตว์ งานป่าไม้ หรืองานประมง ยกเว้นงานที่ใช้ความชำนาญงานเฉพาะสาขาหรืองานควบคุมดูแลฟาร์ม (3) งานก่ออิฐ งานช่างไม้ หรืองานก่อสร้างอื่น (4) งานแกะสลักไม้ (5) งานขับขี่ยานยนต์ หรืองานขับขี่ยานพาหนะที่ไม่ใช่เครื่องจักร หรือเครื่องกล ยกเว้นงานขับขี่ยานพาหนะระหว่างประเทศ (6) **งานขายของหน้าร้าน** (7) งานขายทอดตลาด (8) งานควบคุม ตรวจสอบ หรือให้บริการทางบัญชี ยกเว้นงานตรวจสอบภายในเป็นครั้งคราว (9) งานเจียรไน หรือขัดเพชรหรือพลอย (10) งานตัดผม งานตัดผม หรืองานเสริมสวย (11) งานทอผ้าด้วยมือ (12) งานทอเสื่อ หรืองานทำเครื่องใช้ด้วยกก หวาย ปอ ฟาง หรือเยื่อไม้ไผ่ (13) งานทำกระดาษสาด้วยมือ (14) งานทำเครื่องเงิน (15) งานทำเครื่องดนตรีไทย (16) งานทำเครื่องถม (17) งานทำเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องนาก (18) งานทำเครื่องลงหิน (19) งานทำตุ๊กตาไทย (20) งานทำที่นอนหรือผ้าห่มนวม (21) งานทำบาตร (22) งานทำผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมด้วยมือ (23) งานทำพระพุทธรูป (24) งานทำมีด (25) งานทำร่ม กระดาษหรือผ้า (26) งานทำรองเท้า (27) งานทำหมวก (28) งานนายหน้า หรืองานตัวแทน ยกเว้นงานนายหน้าหรืองานตัวแทนในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ (29) งานในวิชาชีพวิศวกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา ที่เกี่ยวกับงานออกแบบและคำนวณ จัดระบบ วิจัย วางโครงการ ทดสอบ ควบคุม การก่อสร้าง หรือให้คำแนะนำ ทั้งนี้ ไม่รวมงานที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ (30) งานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับงานออกแบบ เขียนแบบ ประมาณราคา อำนวยการก่อสร้างหรือให้คำแนะนำ (31) งานประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย (32) งานปั้นหรือทำเครื่องปั้นดินเผา (33) งานสวนบุหรี่ยด้วยมือ (34) งานมัคคุเทศก์ หรืองานจัดนำเที่ยว (35) **งานเร่ขายสินค้า** (36) งานเรียงตัวพิมพ์อักษรไทยด้วยมือ (37) งานสาวหรือบิดเกลียวไหมด้วยมือ (38) งานเสมียนพนักงานหรืองานเลขานุการ (39) งานให้บริการทางกฎหมายหรืออรรถคดี

โดยได้มีเพิ่มเติมอีก 3 ฉบับ คือ พ.ศ. 2536 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 4) โดยยกเว้นงานกรรมกรในเรือประมงในคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตภายใต้ข้อตกลงการจ้างงานระหว่างรัฐ และคนต่างด้าวที่ได้รับการกำหนดให้เป็นคนเข้าเมืองโดยชอบและมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ และงานกลีกรมที่ใช้ความชำนาญเฉพาะสาขา งานควบคุมดูแลฟาร์ม งานกรรมกรในเรือประมงเฉพาะประมงทะเล งานให้บริการทางกฎหมายหรืออรรถคดีที่ปฏิบัติหน้าที่ในอนุญาตไต่สวนการและงานแก้ต่างในอนุญาตไต่สวนการ

นอกจากนี้ กรณีที่คนต่างด้าวต้องการประกอบธุรกิจจะต้องขออนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ซึ่งได้มีการกำหนดธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษ ธุรกิจเกี่ยวกับความมั่นคง และธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขัน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2556				2557				2558				2559	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
1. คุณภาพของคน														
<i>การมีงานทำ ^{1/}</i>														
การมีงานทำ (พันคน)	37,965	38,267	38,318	38,316	37,812	37,815	38,421	38,262	37,612	37,752	38,330	38,370	37,684	37,393
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.70	0.74	0.81	0.66	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94	0.88	0.92	0.80	0.97	1.08
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)														
- รวม	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94	0.88	0.92	0.80	0.97	1.08
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.33	0.33	0.28	0.28	0.49	0.41	0.37	0.35	0.48	0.37	0.37	0.42	0.45	0.42
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.08	0.81	0.83	0.90	1.15	1.29	1.33	0.93	1.29	0.84	1.20	0.96	1.35	1.41
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.97	0.83	0.97	0.73	1.14	1.20	0.95	0.60	1.22	1.19	1.09	0.98	1.17	1.33
- อาชีวศึกษา	0.84	0.72	1.61	1.23	1.37	1.46	0.98	0.96	1.15	1.19	1.28	1.07	1.90	1.70
- วิชาชีพชั้นสูง	1.16	2.11	1.88	1.35	1.40	1.72	1.20	0.91	1.37	1.77	1.81	1.17	1.27	2.13
- มหาวิทยาลัย	1.37	1.71	1.88	1.32	1.45	2.13	1.62	0.96	1.61	1.86	1.82	1.44	1.61	1.98
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	308.69	220.14	274.31	291.83	277.89	258.09	245.10	244.07	281.18	277.18	250.90	280.82	292.90	351.81
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)														
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)														
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	50.13	49.82	49.77	49.69	49.28	48.87	49.11	48.57	47.90	47.92	47.78	47.46	46.80	46.62
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.67	16.04	16.00	15.94	15.88	16.05	16.23	16.04	15.82	15.79	15.79	15.90	16.10	16.04
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	11.06	11.12	11.29	11.34	11.45	11.58	11.67	11.94	12.16	12.24	12.25	12.44	12.62	12.56
- อาชีวศึกษา	3.59	3.45	3.42	3.46	3.50	3.55	3.44	3.52	3.57	3.62	3.67	3.39	3.55	3.69
- วิชาชีพชั้นสูง	4.86	4.84	4.69	4.71	4.81	4.75	4.63	4.67	4.77	5.00	5.05	5.01	4.90	5.04
- มหาวิทยาลัย	14.69	14.73	14.82	14.86	15.09	15.20	14.91	15.25	15.77	15.43	15.46	15.80	16.03	16.04
สุขภาพ														
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเร่งด่วน (ราย) ^{2/}														
- ปอดอักเสบ	55,424	35,238	49,812	45,007	60,426	37,989	56,181	44,893	56,556	42,176	57,754	60,473	56,376	45,658
- ไข้เลือดออก	21,979	53,050	65,382	14,362	4,948	8,213	16,507	11,414	7,538	24,409	60,768	52,237	14,885	5,537
- มือ เท้า และปาก	9,585	8,853	18,087	9,606	9,665	19,692	27,638	8,611	9,217	7,771	14,594	9,810	8,906	17,872
- ไข้หวัดใหญ่	17,394	6,062	11,631	8,854	30,895	11,165	16,133	15,941	24,206	10,840	18,397	24,483	34,817	14,545
- บิด	2,733	2,710	2,465	1,678	2,347	2,248	2,038	1,472	1,804	1,956	1,774	1,508	1,694	1,590
- หัด	937	788	618	304	332	320	309	210	224	236	276	279	316	215
- ฉี่หนู	639	634	974	856	395	463	767	626	283	393	723	752	391	364
- ไข้สมองอักเสบ	183	192	175	173	137	141	149	149	164	144	178	146	182	119
- อหิวาตกโรค	4	1	1	2	2	2	6	2	2	2	4	100	41	2
- ไข้กาฬหลังแอ่น	3	2	2	7	4	2	2	5	4	6	9	6	5	4
- พิษสุนัขบ้า	1	2	2	-	2	1	-	2	1	1	2	1	3	1
2. ความมั่นคงทางสังคม														
<i>ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3/}</i>														
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	12.35	10.12	9.91	9.77	10.71	10.34	9.05	10.75	9.67	9.57	8.02	8.83	6.97	5.50
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	9.28	9.45	8.76	8.31	8.79	8.99	8.80	9.41	9.86	9.71	8.77	9.92	8.42	7.85
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	18.97	18.51	19.36	18.35	17.49	17.69	17.66	17.42	16.20	18.87	19.18	17.51	15.38	13.28
- สัดส่วนคดียาเสพติด	168.63	169.16	176.05	153.87	142.06	153.32	147.39	136.64	131.00	106.72	103.31	103.14	130.86	93.68
<i>การคุ้มครองผู้บริโภค ^{5/}</i>														
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	2,380	1,488	1,646	1,579	682	2,161	2,115	1,680	1,522	1,911	1,787	1,898	2,033	1,983
- กรณีสัญญา	758	663	632	676	287	843	805	636	632	753	742	748	727	795
- กรณีฉลาก	759	555	709	608	254	682	752	664	572	726	614	640	704	559
- กรณีโฆษณา	310	233	244	246	131	621	519	244	260	272	253	334	457	373
- กรณีกฎหมาย	541	6	37	40	10	15	39	5	4	1	1	-	25	12
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	12	31	24	9	-	-	-	131	54	159	177	176	120	244
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	10,321	10,314	12,348	8,790	3,410	10,804	12,703	11,784	12,293	12,300	12,865	12,250	11,666	10,555

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ													
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{6/}	182,748	189,276	194,247	201,450	209,094	208,294	202,975	216,313	215,693	228,471	234,839	241,917	249,139
อัตราการผลิตมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81	98.70	98.62
อัตราการผลิตว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	2.16	2.07	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70	0.80	0.88
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{6/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	696.53	787.28	754.12	577.93	596.70	507.77	604.93	520.80	383.33	347.00	273.74	256.29	272.52
สุขภาพ ^{8/}													
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1,845.04	1,798.06	1,878.92	2,079.57	2,292.29	2,436.12	2,639.43	2,816.17	2,947.64	3,116.45	2,916.62	2,836.8	
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- เนื้องอกร้าย (มะเร็ง)	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59	154.49	265.57	233.93	
- หัวใจ	451.45	503.10	530.75	618.20	687.72	749.54	793.03	844.82	935.92	955.07	887.20	845.47	
- เบาหวาน	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	736.48	792.61	848.77	868.30	1,081.25	1,032.5	
- ความดันโลหิต	389.83	477.35	544.05	659.57	778.12	860.53	981.48	1,058.73	1,187.00	1,245.56	1,621.72	1,561.4	
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14	63.30	82.63	78.63	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะท้อนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61	34.89	42.94	44.65	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.86	56.43	60.43	53.65	46.44	38.70	
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	37.13	35.90	37.64	42.41	42.27	45.88	49.00	56.77	60.75	62.35	59.77	50.76	
ประชากร													
อัตราส่วนการะพี้งพิ้ง (ร้อยละ) ^{9/}	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85	57.50
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	-	26.76	-	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.53	
การศึกษา													
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}													
- ประถมศึกษา	104.83	104.24	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72	102.24	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.75	97.13	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	62.76	63.82	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.07	77.29	
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	53.01	52.92	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	46.48	46.22	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}	7.5	7.6	7.8	7.8	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0	8.1	8.5
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.3	8.4	8.6	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3
- ชาย	8.4	8.6	8.8	8.9	8.8	8.9	9.0	9.1	9.2	8.9	8.9	9.0	9.2
- หญิง	8.1	8.2	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7	4.8	4.8
- ชาย	4.5	4.7	4.9	4.9	5.0	5.1	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3	5.4	5.6
- หญิง	3.3	3.4	3.5	3.6	3.8	4.0	3.9	4.1	4.2	4.1	4.2	4.3	4.5
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71	99.64	99.59
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}	-	-	-	62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	65.58	65.53	65.34
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84	99.92
- ประกันสังคม	12.95	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.56	16.83	17.18
- สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.66	7.62	7.37
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	74.74	73.48	73.71
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.16	0.87	0.93
- สิทธิอื่นๆ	-	-	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	0.75	1.03	0.73
- ยังไม่มีสิทธิ์	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16	0.08
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	35.32	35.77
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	22.20	22.20	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29	9.99	9.77
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	38.85	36.82	37.05	38.24
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	77.41	77.41	72.31	73.44
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	196.20	119.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	683.55	596.35	454.50
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด													
ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{4/}	15.16	13.83	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37	17.52	

องค์ประกอบหลัก	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	5,554	6,586	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427	9,489	7,093	6,638	7,118
- กรณีสัญญา	1,985	2,501	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,729	2,571	2,875
- กรณีฉลาก	2,984	3,103	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	3,876	2,631	2,352	2,552
- กรณีโฆษณา	585	949	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,013	1,033	1,515	1,119
- กรณีกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	5	38	624	69	6
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	-	33	62	86	93	314	125	23	117	15	76	131	566
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	22,834	15,682	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773	38,701	49,708
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน													
พฤติกรรมในการบริโภค													
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	-	87.95	-	88.75	87.80	88.40	87.90	88.32	88.07	88.30	88.10	87.90	87.10
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	-	12.05	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.68	11.93	11.70	11.90	12.10	12.90
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	32.68	-	31.54	30.02	-	32.04	-	31.53	-	32.22	32.29	34.00
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	22.97	-	21.91	21.22	-	20.70	-	21.36	-	19.94	20.72	19.90
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน													
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	-	2.80	-	-	-	-	2.90	-	-	-	-	-	3.19
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	1.10	-	-	-	-	1.00	-	-	-	-	-	1.11
- การดูโทรทัศน์	-	2.70	-	-	-	-	2.70	-	-	-	-	-	3.00
- การดูวิดีโอ	-	2.30	-	-	-	-	2.50	-	-	-	-	-	2.07
- การฟังรายการวิทยุ	-	1.40	-	-	-	-	1.60	-	-	-	-	-	1.64
- การท่องอินเทอร์เน็ต	-	1.90	-	-	-	-	1.90	-	-	-	-	-	2.03
- การฟังสเตอริโออื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.26
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	6.00	6.97	7.08	8.50	9.30	10.96	12.33	13.80	14.80	16.60	18.30	21.70	24.59
4. สิ่งแวดล้อม													
สารอันตราย^{23/}													
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	26.90	29.49	32.03	29.34	30.20	29.40	39.64	79.96	65.36	68.13	62.38	21.42	20.36
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	2,499	2,717	1,640	1,452	1,586	1,868	1,926	2,306	2,250	1,458	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	9	10	-	-	1	-	-	-	-	1	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
ขยะ													
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.32	14.58	14.32	14.60	14.72	23.93	24.11	24.22	25.35	24.73	26.77	26.19	26.85
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	4.19
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.37	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	3.70
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.80	1.81	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30	2.69	3.45
มลพิษทางอากาศ													
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มกค./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.80	38.10	38.20	41.00	43.00	42.00

ที่มา: 1/ 7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2/ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

3/ ข้อมูลสถิติคืออาญาและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ.2553-2583

ประมาณการโดยสำนักพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์วัยเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกา (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)

6/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

8/ สถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่ปี 2556 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมาณผลโดยสำนักพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

11/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12/13/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (ปฐว.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

20/ การสำรวจพฤติกรรมกลุ่มหนึ่งและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และ 2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป)

ทำการสำรวจทุก 2 ปี

21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2547, 2552 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำการสำรวจทุก 5 ปี

22/ ข้อมูลปี 2545-2551 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ. 2552-2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตจากสารพิษ ตัวเลขไม่สะท้อนความรู้สึของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คณะทำงานพิจารณายกเลิกการจัดเก็บ

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2559. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุนงาน.

_____. 2559. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.

_____. 2559. สถิติผู้ขอใช้มาตรา 75 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน.

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน. 2559. การจัดทำพื้นที่นำร่องการพัฒนาเชื้อเพลิงขยะ RDF จำนวน 21 แห่งใน 15 จังหวัดทั่วประเทศ.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2558. จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตของประเทศไทย.

กรมอนามัย สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กระทรวงสาธารณสุข. 2558. สถานการณ์ปัญหาวัยรุ่นไทย.

กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา. 2559. รายงานการค้ามนุษย์ TIP Report ประจำปี ค.ศ. 2016 (Trafficking in Persons Report 2016).

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2559. รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศไทย ปี 2559.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2559. แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย (พ.ศ. 2559-2564).

กฤษฎา อาชนิจกุล และกุลภา วจนสาระ. 2552. “รายงานการวิจัยการจ้างแรงงานข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 กับการจัดทำบัญชีรายชื่ออาชีพสำหรับคนต่างด้าว”. ดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

กิริยา กุลกลการ. 2557. “การบริหารจัดการแรงงานต่างชาตินในประเทศไทยและต่างประเทศ”. จัดพิมพ์โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2558. ผลการศึกษาสถานการณ์พฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ปี 2558.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2559. สถิติการให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต.

_____. 2559. สถิติเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน.

_____. 2559. สถิติยอดคงค้าง Gross NPLs ทั้งระบบจำแนกตามประเภทธุรกิจ ISIC Rev. 4.0.

_____. 2559. สถิติยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อรวมและยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแยกตามประเภทธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ.

_____. 2559. สถิติสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ.

ผู้จัดการออนไลน์. 2559. “เดือนข้อมูลสุขภาพบนโซเชียลมีเดีย อวออ้างสรรพคุณ ไร้งานวิจัยรองรับ แอบแฝงการค้า” วันที่ 29 กรกฎาคม 2559.

แผนงานพัฒนากลไกเฝ้าระวังระบบยา (กพย.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2557. “ยาวิพากษ์ จดหมายข่าวศูนย์ข้อมูลเฝ้าระวังระบบยา” ปีที่ 6 ฉบับที่ 21 กรกฎาคม-สิงหาคม 2557.

ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2559. สถิติคดีจราจรทางบก เมษายน-มิถุนายน 2559.

_____. 2559. สถิติคดีอาญา เมษายน-มิถุนายน 2559.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2558. ผลการทดสอบ O-NET ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาต้นและปลาย ปี 2558.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2559. คู่มือแนวทางการดำเนินงานแผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดภัยเสพติด พ.ศ. 2559-2560

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื.

_____. 2559. โครงการสำรวจการประกอบอาชีพค้าขายรายย่อยของแรงงานต่างด้าว โดยบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2558. การสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2558.

_____. 2559. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน. 2558. จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทย ปี 2558.

สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2558. ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียน ปี 2558.

สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2559. รายงานสถานการณ์โรคเมอร์สเดือนกรกฎาคม 2559.

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ. 2559. “บิกต็อก” เป็นประธานพิธีลงนามเอ็มโอยูร่วมมือตำรวจออสเตรเลีย ด้านอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด. ฉบับวันที่ 30 พฤษภาคม 2559.

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization). 2558. รายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนปี 2558 (Global Status Report on Road Safety 2015).

Jerrold W. Huguet. 2557. “การย้ายถิ่นของประเทศไทย ฉบับปี 2557” โดยคณะทำงานเฉพาะเรื่องแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการย้ายถิ่นของประเทศไทย.

